

NEVELÉS

SZAKMAI-MÓDSZERTANI FOLYÓIRAT

Karácsonyi pillanatok a Pacsirta csoportban

A CÍMLAPFOTÓ-PÁLYÁZAT DECEMBERI NYERTESE:

XXII. kerületi Egyesített Óvoda
Napocska Napközi Tagóvodája

Betlehemes játék; Játék az ovis karácsonyfa alatt

Beküldő óvodapedagógus:
Erdélyi Éva óvodapedagógus

ÁRA: 680 FT

LXXIV. évfolyam
2021. december
10. szám

Minden kedves Olvasónknak szeretettel kívánunk meghitt adventi készülődést és örömteli karácsonyi ünnepeket!

Az Óvodai Nevelés szakmai módszertani folyóirat kiadója és szerkesztői

Juhász Gyula: Karácsony felé

Szép Tündérország támad föl szívemben
Ilyenkor decemberben.

A szeretetnek csillagára nézek,
Megszáll egy titkos, gyönyörű ígézet,
Ilyenkor decemberben.

... Bizalmas szívvel járom a világot,
S amit az élet vágott,
Beheggesztem a sebet a szívemben,
És hiszek újra égi szeretetben,
Ilyenkor decemberben.

... És valahol csak kétkedő beszédet
Hallok, szomorún nézek,
A kis Jézuska itt van a közelben,
Legyünk hát jobbak, s higgyünk rendületlen,
S ne csak így decemberben.

B. Radó Lili: Mit üzen az erdő?

Víg ünnepre készülődünk,
esteledik már.
Szobánkban a szép fenyőfa
teljes díszben áll.

Zöld ágain kis csomókban
puha vattahó,
tűlevelé közt víg aranszál,
fel-felcsillanó.

Itt is csillog, ott is ragyog,
mint a napsugár,
s csilingelő csöpp esengettyű
édes hangja száll,
akárcsak az erdőben a
dalos kis madár.

Csitt, csak! Figyeld mit is sutog
szép fenyőfánk most neked?
– Halló itt az erdő beszél!
Sürgős fontos üzenet:
Kívánunk ma mindenkinek
szép fenyőfa ünnepet!

Karácsonyi mesevilágunk

Tatabányai Német Nemzetiségi Óvoda
Beküldő óvodapedagógus: Szórád Éva német
nemzetiségi óvodapedagógus

Luca-búza ültetése

XXII. kerületi Egyesített Óvoda Csicsergő tagóvodája
Beküldő óvodapedagógus: Gápel Szilvia
óvodapedagógus

Cinege csoport karácsonya

XXII. kerületi Egyesített Óvoda Napocska
Napközi Tagóvodája
Beküldő óvodapedagógus: Pap Lászlóné
Herczeghalmy Hermina tagóvoda-vezető

Adventi gyertyagyújtás

Kaposvári
Nemzetőr Sori
Központi Óvoda
Honvéd Utcai
Tagóvoda
Beküldő
óvodapedagógusok:
Nyári Lászlóné
tagintézmény-vezető,
Tuba Gabriella
óvodapedagógus

Adventi állatsimogató

XXII. kerületi
Egyesített Óvoda
Csemetekert
Tagóvodája
Beküldő
óvodapedagógus:
Horváth-Medla
Anikó
tagóvoda-vezető

Készül a mézeskalács

Nagykanizsa
Központi Óvoda Pipitér
Tagóvoda Nagyrác
Úti Telephely
Beküldő
Óvodapedagógus:
Horváthné Baa Mária
óvodapedagógus

Az illusztrációk az Óvodai Nevelés fotogalériájából választott fotók

ÚJ SZOLGÁLTATÁS az Óvodai Nevelés szakmai-módszertani folyóiratban!

Az Óvodai Nevelés szakmai-módszertani folyóirat kiadója és szerkesztősége is szükségesnek véli a mai modern infokommunikációs technikai vívmányok figyelemmel kísérését és a lap korszerűsítését segítő alkalmazását. A lap történetében újabb mérföldköhöz érve, a gyermekközpontú óvodai élet mindennapi tevékenységei videó pályázatra érkezett és az Óvodai Nevelés Facebook-oldalára feltöltött videófilmeket mostantól QR-kóddal tesszük elérhetővé a folyóirat olvasói számára. Célunk, hogy ezzel is tovább segítsük a sokoldalú szakmai tudásbővítés lehetőségét.

A QR-kód használata egyszerű és gyors. Az okostelefont a kamerafunkcióra állítva egy kattintással elérhető a választott videófilm, mely azonnal lejátszásra kerül, ezzel elkerülve a keresgélés hosszú perceit.

Szívből reméljük, hogy az újonnan bevezetésre került QR-kódos videóelérhetőség sok olvasónk meglepedésére szolgál majd, és a filmekben látott ötletek, a szervezés, a tevékenységek megvalósítása hasznos segítség lesz a folyóiratban megjelent cikkek, tanulmányok mellett a mindennapi pedagógiai munka során!

Tartalom

Karácsonyi köszöntő	Belső borító
A címlapfotó-pályázat decemberi nyertese	2
Videópályázat – Horváthné Baa Mária: Mesekötény felhasználási lehetőségei szabadon választott és szervezett tevékenységek közben	3

„A GYERMEK MINDENK FELETT ÁLLÓ ÉRDEKÉBEN” – SZEMELVÉNYEK KÖRMÖCI KATALIN SZELLEMI HAGYATÉKÁBÓL

Körmöci Katalin: A gyermek jogai és a pedagógus kötelességei az óvoda pedagógiai klímájának tükrében, avagy pedagógusszemmel a jogszabályok gyakorlati megvalósításában (1. rész)	4
ÓVOK – Körmöci Katalin Emlékdíj, Különdíj	6

BEMUTATJUK A SZAKMAI TANÁCSADÓ TESTÜLET TAGJAIT

Sinkovicsné Király Angéla: Interjú dr. H. Tóth István kandidátus (CSc) egyetemi docenssel	8
---	---

DECEMBER

Dr. H. Tóth István–Tallér Erzsébet–Zámbóné Kiss Illés Magdolna: Szemelvények a Szóforgató című könyvből	10
Adventi készülődés a XII. kerületi Csemetekert Tagóvodában	12

ÓVODÁINK PEDAGÓGIAI GYAKORLATÁBÓL

Ács Ildikó: Csalamádékészítés a Bagolyvár Óvodában	14
--	----

GYERMEKKÖZPONTÚSÁG

Hornyan Anna: Gyermekközpontúság hol vagy? Hová bújtal? (9. rész)	16
---	----

SZAKMAI TUDÁSUNK BŐVÍTÉSÉHEZ

Kundakker Ferencné: Emberierőforrás-menedzsment az óvodában (3. rész)	18
Kundakker Ferencné: A gyermek testi-lelki védelme	19

TUDÓSÍTÁS – ERASMUS-PÁLYÁZAT – DMOIESZ-PROGRAM

Sinkovicsné Király Angéla: Pályázat a segítőknek.	21
Patai Edit: „Hívős ős” – Dr. Hívős Éva emlékére	22
Harasztiné Bata Zsuzsanna: „Kezünkben és szívünkben egy életmű”	22
Uzsoki Ágota–Zöldhegyi Dóra: „A természet létezik ember nélkül, de az ember nem élhet természet nélkül” – ERASMUS+ Project	24
Vargáné Nagy Anikó: Missziós tevékenység	26
Prof. dr. Kerekes Judit: Utazz velünk az M1-es autópálya helyett az M3000-es Szósztrádn	27

KÖNYVAJÁNLÓ

Telepöczkiné Gyivicsán Viktória: Mikor lehetnek az óvodapedagógusok életében Pompás(ak) (a) Napok?	28
Adventi történetek – Válogatás Mester Györgyi jeles napok meséi című kötetéből	30

HELYREIGAZÍTÁS!

Tisztelt Olvasóink!

Az Óvodai Nevelés szakmai-módszertani folyóirat novemberi lapszámának impresszumában és tartalomjegyzékében több elírás is történt.

Hibásan jelent meg a Szakmai Tanácsadó Testület tagjai közül Nagyné Szabó Etelka neve, valamint tévesen jelent meg a November (Szemelvények a Szóforgató című könyvből) című írás szerzőinek a neve is.

Helyesen:

Dr. H. Tóth István kandidátus (CSc), egyetemi docens, a Magyar Tudományos Akadémia köztestületi tagja

Tallér Erzsébet óvodapedagógus, tagintézmény-vezető

Zámbóné Kis-Illés Magdolna tanító, ének-zene tanár

A GYERMEKKÖZPONTÚSÁG rovatban Batancs Enikő cikkének a címe: A gyermek portfóliója – a dokumentáció egy különleges formája

Hornyan Anna: Gyermekközpontúság hol vagy? Hová bújtal? című cikknek pedig a 8. része jelent meg.

A nevek elírásáért, a tévedésért a szerkesztőség nevében mindenkitől tisztelettel kérek elnézést.

Hornyan Anna, az Óvodai Nevelés szakmai módszertani folyóirat főszerkesztője

ÖRÖKÖS FŐSZERKESZTŐ: KÖRMÖCI KATALIN

Főszerkesztő: Hornyan Anna
anna.hornyan@gmail.com

Főszerkesztő-helyettes:
Sinkovicsné Király Angéla
sinkovics.kiraly62@gmail.com

SZAKMAI TANÁCSADÓ TESTÜLET:

Bíró Gyula, Dr. H. Tóth István CSc, Dr. Pálfi Sándor PhD, Lizanecz Edina, Nagyné Szabó Etelka, Dr. Páli Judit PhD, Tallér Erzsébet

A kiadásért felel: Machos Ferenc
machos.ferenc@sprintkiado.hu

Marketingigazgató: Mester Tamás
mester.tamas@sprintkiado.hu

Kiadó és szerkesztőség:
Sprint Kft., 1137 Budapest, Újpesti rkp. 7.
Telefon: 237-5060
E-mail: ovodainevelés@sprintkiado.hu

Hirdetésfelvétel:
íj. Machos Ferenc
Telefon: 06 (1) 237-5060
06 (30) 335-2949
E-mail: hirdetes@sprintkiado.hu

MEGRENDELHETŐ:

- honlapunkon: www.sprint-kiado.hu
- telefonon: 06 (1) 237-5060
- e-mailben:
elofizetes@sprintkiado.hu

Előfizethető még a Magyar Posta Zrt.-nél az ország bármely pontján közvetlenül a kézbesítőknél, a postahivatalokban, valamint a Központi Hírlap Irodánál: 1087 Budapest, Orczy tér 1. Postacím: 1900 Budapest. Tel.: 477-6300 vagy 767-8262 és hirlapelofizetes@posta.hu címen.

Éves előfizetési ár:
7800 Ft (10 megjelenés).

Külföldön terjeszti:
Color Interpress Kft.
1039 Budapest, Hatvany Lajos u. 14.
Tel./fax: 243-9232
info@colorinterpress.hu

A kéziratokat wordben, a rajzokat, fotókat JPG-file-ban (1 MB feletti méretben) várjuk az ovodainevelés@sprintkiado.hu e-mail címre. Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza!

„A kiadó részére megküldött fotókra vonatkozóan írásban kérjük a beküldő nyilatkozatát, hogy a képen szereplő személyek (gyerekek esetében a szülők) hitelt érdemlően nyilatkoztak arról, hogy hozzájárultak a publikáláshoz nyomtatott és online formában egyaránt. Kiadó a továbbiakban semmilyen felelősséget nem vállal a beküldött és megjelent fotók tartalmáért!”

Nyomás:
Pauker Nyomdaipari Kft.
1047 Bp., Baross u. 11–15.
Tel.: 272-2297
Felelős vezető: Varga Szilárd

magyar
nyomdaipari
NYOMDA- ÉS PAPIRIPARI SZÖVETÉSÉG

A hirdetések tartalmáért felelősséget nem vállalunk!

HU ISSN 0133-1477

Erdélyi Éva

óvodapedagógus (Napocska Napközi tagóvoda Budapest)

A címlapfotó-pályázat decemberi nyertese: A XXII. kerületi Egyesített Óvoda Napocska Napközi tagóvodája

Óvodánk Budapest szélén, távol a forgalmas utak zajától, öreg fák között megbújva található. Öt gyermekcsoporttal, összesen 103 fővel működik. A csoportszobákat galériák építésével növeltük, növényekkel, élő állatokkal (akvárium: hal, rák, béka, csiga) tesszük színesebbé, érdekesebbé a sokféle játék és fejlesztőeszköz mellett.

Az udvarunk átjárható, lehetőséget ad a különböző életkorú gyermekcsoportok és testvérek együttlétére, valamint a mozgás és kerti munkák szervezésére. Nevelési célunk az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja alapján a gyermek képességeihez, fejlődési üteméhez alkalmazkodó komplex személyiségfejlesztés. *Helyi óvodai programunk a tevékenységközpontú nevelési program, így játékos tevékenységbe ágyazva tervezzük és szervezzük nevelési-fejlesztési feladatainkat, óvodásaink testi-lelki szükségleteinek és képességeinek megfelelően.*

Ünnpeinket, megemlékezéseinket, hagyományainkat sokféle élményt nyújtó közös tevékenység által hozzuk közel a gyermekekhez. Feladatunk, hogy a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára alapozva olyan változatos tevékenységeket biztosítsunk, melyeken keresztül tapasztalatokat szerezhetnek az őket körülvevő természeti, tárgyi, emberi környezetről. Kollégáimmal nagyon fontosnak tartjuk a bennünket körülvevő környezet védelmét, ezért szelektíven gyűjtjük a szemetet, újrahasznosítunk a közösen elkészített játékok, foglalkozási eszközök által és a dekorálás során, valamint zöldségeskertet alakítottunk ki és komposztálunk.

Óvodánk kiemelkedő feladatának tartja az állatok védelmét, a róluk való gyermeki gondoskodást, ezért 2008-ban **Madárbarát, majd 2021-ben Állatbarát óvoda lettünk.** Az állatok világnapján sokféle állatot láthattak a gyerekek, pl. kecskét, racka juhót, kígyót, agámát, királysiklót, királypityont, patkányt, egeret.

Márton-napkor libával ismerkedhetnek minden évben az óvoda udvarán. Ősszel betakarítás (karalábé, paprika, paradicsom, uborka, dísztök, kukorica) során a növényi maradványokat a komposztra hordjuk, az érett humuszt a gyermekek a veteményes földjére talicskázzák. Ilyenkor külön öröm számukra a talajlakó állatkák megfigyelése (földigiliszta, százlábú, ganajtűró bogár, pajorok).

Óvodánk virágoskertje, bodzabokra és fái, a fákra elhelyezett odúk kedvelt élőhelyei a cinkéknek, rigóknak, verebeknek, szarkáknak, varjaknak, rozsdafarkúaknak. A családoknak többsége otthon is tart háziállatot. Tökfaragáskor a magokat félretesszük, kiszárítjuk, amit felhasználunk télen, amikor eleséget készítünk, és felállítjuk az eleségekkel díszített „madarak karácsonyfáját”. Ha lehetőségünk

van, télen megfigyeljük a hóban az állatok lábnyomait, és gipsszel kiöntjük.

Tavasszal a gyerekek megfigyelhetik az odúból kirepülő cinkeszülőket. Nyáron ápoljuk a megrongálódott etetőket, itatókat folyamatosan feltöltjük vízzel. Nyomon követjük a pályázati lehetőségeket, idén nyáron fecskefészkek közös készítésével nyertük el az „Állatbarát óvoda” címet.

Nekünk, óvodapedagógusoknak és a szülőknek nagy szerepünk van abban, hogy felelősségteljes, tenni akaró és tudó felnőtté váljanak a gyermekek a környezetük iránt. Ha mi nyitottak vagyunk, akkor a gyermekek is nyitottak, érdeklődők lesznek, rácsodálkoznak a természet csodáira, megbecsülik, szeretik és védik azokat.

Horváthné Baa Mária

Nagykanizsa Központi Óvoda Pipitér Tagóvodája – Nagyrác utcai telephely

Mese-kötény alkalmazási lehetőségei a Nyuszi csoportban

(A videón szereplő csoport vegyes életkorú csoport)

Munkahelyem, a Pipitér Tagóvoda hatszoros óvoda, ebből telephelyén, a Nagyrác utcában két csoport működik. Öt éve dolgozom óvodapedagógusként. Magamat nyitott, igényes, elkötelezett pedagógusnak tartom. Fontos számomra az önképzés, a magas színvonalon végzett szakmai munka.

A Nyuszi csoport óvodapedagógusként óvónői feladataimat három éve egyedül látom el.

Óvodáink integrált egység része, egységes pedagógiai program alapján, ám sajátos arculatunkat megtartva működünk. A tagóvodában kiemelten fókuszálunk a környezeti nevelésre, a hagyományápolásra – nevünkhöz fűződik a Pintyőke Népi Gyermekjáték és Néptáncfesztivál, mely több mint 20 éves múltra tekint vissza.

Tavasszal részt vettünk a Digitális Témahét 2021 felhíváson, ahol elnyertük az óvodai kategória különdíját. A pályázat lényege, hogy ötvözi a hagyományos óvodai tevékenységeket a digitális eszközök kreatív felhasználásával. Novemberben pedig nagy örömmre Digitális Pedagógus díjat kaptam.

A koronavírus hozta helyzet megmutatta, hogy otthonosan mozogok az IKT-eszközök alkalmazásában. Meg kellett oldani a kollégákkal való kapcsolattartást, a szülők megszólítását, és ami a legnagyobb kihívást jelentette, a gyermekek elérése az online térben.

Tagóvoda-vezetőm biztatására készítettem el és adtam be videópályázatomat az Óvodai Nevelés folyóirat felhívására.

A gyermekcentrikus óvodai élet bemutatására készült videó a mesefeldolgozás egyik lehetséges módját mutatja be, mese-kötény segítségével. A mese fontos funkciója, fejlesztő hatásán túl, hogy megnyugtassa, kikapcsolja és feltöltse a gyermekeket. Mindennap jelen van a mese a csoportunk életében. A kicsik életkoruknál fogva szívesen hallgatnak mesét, szeretnek bábozni, dramatizálás során a többség szívesen vállal szerepet. A napi mesélés, könyvnezegetés a mese szeretetére, a könyvek megbecsülésére neveli a gyermekeket, ami a mai fogyasztó elven működő világban kiveszőben lévő érték. Tudatosan alakítom a mesehallgatás, mesefeldolgozás szokás- szabályrendszerét. A mese-kötény mellett mesétét, mesepárnát, mesekockát, mesedo-

bozt, marionettbábokat készítettem már a gyermekek számára. Ezek a változatos eszközök esztétikai élményt nyújtanak a gyermekeknek, és motivációjukat is fenntartják.

A mese-kötényt édesanyámmal – aki szintén óvodapedagógus – közösen varrtuk. A bábok tépőzárral rögzíthe-

tők a kötényen. A kötény szín- és képi világa több mese eljátszását is lehetővé teszi. Ehhez a kötényhez három mesét terveztem: Piroska és a farkas, A három kismalac és a farkas, A répa című meséket. Minden korosztály megtalálja a számára kedves mesét. Kortól függetlenül mindenki tudja önállóan is vagy kisebb csoportokban használni. Szabad játék során a gyermekek számára könnyen elérhető helyen van, bármikor elővehetik. A kötényt a gyerekek nemcsak felveszik, hanem a szőnyegre kiterítve is tevékenykednek vele. Többszöri hallás után az ismert meséket szívesen eljátszzák, de kitalálnak maguk is történeteket, improvizálnak.

Új mese bemutatásakor én bábozom el először a gyermekeknek a mesét, majd maguk is belebújhatnak a köténybe, és ők is mesélhetnek. A nagyobbak szívesen segítenek a kisebbeknek. Differenciálásra kiválóan alkalmas, a közösséghez való tartozást is erősíti.

A köténnyel való tevékenység során az ujjbábok felhelyezésénél igényelnek tőlem egy kis segítséget. Pozitív visszajelzésekkel, biztatással ösztönözöm az önálló mesemondás kipróbálását. Egy mosoly, egy bólintás bátorítóan hat, csodákra képes.

Csoportomba kiemelt figyelmet érdemlő kisgyermek is jár, sajátos nevelési igényű, törpe és hallássérült kislány. Egyéni, differenciált fejlesztéséhez jó eszköz a mese-kötény. Örömmel veszi elő, a kötény mögé bújva, a bábok segítségével beszéde pozitív irányba változott. Önbi-zalma fejlődött.

A mese-kötény varázskötény. Minden szempontból alkalmas a gyermekek figyelmének felkeltésére és fenntartására. Beszédképességük fejlesztésére, improvizációra ösztönöz, és összehozza a kö-zösségeket.

Mese-kötény

Szabad játék közben mesélés a köténnyel

Óvodapedagógus által szervezett verselés, mesélés tevékenység

Körmöci Katalin

A gyermek jogai és a pedagógus kötelességei az óvoda pedagógiai klímájának tükrében,

avagy pedagógusszemmel a jogszabályok gyakorlati megvalósításában (1. rész)

Úgy érzem, akármelyik címet adhatnám a cikknek. Egyszerre és külön-külön is igaz bármelyik megfogalmazás.

A cikk nem a gyermeki jogok jogi értelmezésére íródott. Célom más. Pedagógusként, óvodapedagógiai szempontok alapján szeretnék feltárni összefüggéseket.

Ezért szeretném, ha alábbiak vezérelnék az olvasót:

- szeretném, ha meghallgatná érveimet és elgondolkodna,
- szeretném, ha velem gondolkozna az összefüggések feltárása során,
- és nem titkolt vágyam, hogy szeretném, ha a gondolatmenetem megérintené.

Nem vagyok jogász, de a gyermekeket szeretem, védem, szószólójuknak érzem magam azáltal, hogy óvodapedagógusokat készítek felendő hivatásukra.

A gyermekekért végzett pedagógiai munkában egyszerűsítéseket, átmeneti, egyszerűbb, vagy nem eléggé átgondolt, szakszerűtlen megoldásokat nem tudok elviselni. Ezért szeretném, ha elkötelezettségem hőfoka elgondolkozthatná, és így talán követőre is találna.

(Kedves kolléganők, kollégák! A 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjáról jogszabályt azóta többször módosították – a cikkben az akkor hatályos változatok olvashatók –, azonban ezek a változások lényegi hatással nincsenek a cikk mondanivalójára.)

Kiindulópont és egyben alapállás:

„Az óvodai nevelés célja az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődése, a gyermeki személyiség kibontakozása az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.”

Az óvodai nevelés céljának elérése érdekében a következő feladatot fogalmazza meg a dokumentum: „Az óvodai nevelés feladata az óvodás gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása,
- az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.”

Az óvodás gyermek minden bizonnyal rászorul arra, hogy szükségleteinek kielégítésére a figyelmet fel kelljen hívni, ugyanis önmaga még nem mindig rendelkezik ezek

tudatával. Sokszor látjuk, hogy bár izzad, nincs tudatában annak, hogy melege van, vagy álmos, de ez nem tudatosul benne, s ilyenkor nyugós vagy ingerlékeny. Ilyenkor az óvoda-pedagógus ébreszti rá igényeire, és segít kielégíteni azt.

A fenti példa a **biológiai, fiziológiai** szükségletek, igények felmerülését mutatta be. Ennél még inkább rászorul a felnőttekre a **lelki szükségletek** kielégítése terén. Ilyenkor még inkább kiszolgáltatott, hiszen sem nem képes kielemezni ezt az érzést önmagában, sem nem képes kielégíteni az.

Álljon itt most egy példa erre nézve is. A **biztonság szükségletének** felmerülése megmutatkozhat bohóckodásként, agresszióként, szorongásként stb. Ilyenkor a gyermekben nem tudatosul a bizonytalanság érzése, ez az igény nem jelentkezik tudatosan, jelei viszont megmutatkoznak. Az értő szem számára beszélnek ezek a megnyilvánulások, és arra készítetik az óvodapedagógust, hogy kielégítésének gyermekhez igazodó formáját alkalmazzon. De a gyermek előtt ez az igény rejtve marad, ha a kielégítés eredményes, akkor a megnyugvás, a kellemesség, a komfortérzés, a lelki béke érzése hatja át, s ez leolvasható viselkedéséről.

A fentiekből kiindulva fontos, hogy az óvodapedagógus az alábbiakat szem előtt tartsa:

- A gyermek sajátos egyéni szükségleteinek felismerését, tudatosítását.
- A felismert szükségletek kielégítését és annak elősegítését, hogy a gyermek e szükségleteit szocializált formában és kulturáltan legyen képes kielégíteni.

Jó, ha tisztában vagyunk ezekkel a gyermeki szükségletekkel, amelyek felismerése és kielégítése az óvodapedagógus legfontosabb feladata.

Az óvodás gyermekre jellemző szükségletek:

- Mozgásigény, egyéb biológiai, fiziológiai szükségletek (pl. éhség).
- Érzelmi biztonság iránti szükséglet.
- Szeretet iránti vágy.
- Szociális szükségletek (társigény, barátság...).
- Dicséret, elismerés iránti szükséglet.
- Kíváncsiság, tudásvágy.
- Esztétikum iránti szükséglet.
- Alkotásvágy, felfedezés iránti vágy.

- Önmegvalósítás vágya, önkifejezés vágya, szabadság iránti vágy.

Szeretném továbbfűzni a fenti **érzelmi biztonság** iránti szükséglet példáját. A példa annak kielégítésére szolgál. Nagyon összetett feladat. Jelenti a biztonságos tárgyi környezetet, jelenti a rugalmas napirendet, amelyben mindenre elegendő idő jut, amelyben biológiai szükségleteit akkor tudja kielégíteni, amikor azok jelentkeznek, jelenti az őt körülvevő felnőttek biztonságot adó gondoskodását, segítőkészségét, jelenti a gyermekközösség és a barátok jelenlétét, jelenti azt is, hogy kérdéseire választ kap, hogy szabadon játszhat és folytathatná tovább.

Kielégítésének komplex feladata nyilvánvaló.

Választhatnám akármelyik más szükségletet is, amelynek kielégítése ugyanúgy sokirányú, összetett feladatokat ró a pedagógusra.

A fentiekben felsorolt gyermeki szükségletek általában minden óvodás gyermeket jellemzik, de tudjuk, hogy az egyes gyermekek más-más dominanciával és más-más jellegzetességgel igénylik ezeket.

Ismernünk kell tehát minden egyes gyermek szükségleteit, fel kell ismernünk annak sajátos, rá jellemző megnyilvánulásait is.

Ez a gyermek érdeke, hiszen ez lesz fejlődésének biztosítója is.

És a gyermek érdeke mindenekfelett áll!

Mit jelent ez? Miért fontos ezt kimondani? Mi mindent takar ez a kijelentés?

Már az 1989-ben megjelent – Az óvodai nevelés programjában, a 11. oldalon, *A pedagógiai tevékenység általános elvei* című fejezetben olvashattuk (amely még mindig helytálló megfogalmazás):

„Az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságaiból fakadóan kiszolgáltatott. Alapvető követelmény a kisgyermek emberi méltóságának, *jogainak* biztosítása az óvodai nevelés teljes *eszközrendszerével.*”

Jogokról és követelmények teljesítésének vonatáról szól a fenti részlet, amelyet a program a gyermek érdekében fogalmaz meg. Érezhető a sorok között, hogy a jogok és a kötelességek a gyermek és az óvodapedagógus viszonylatában összefüggenek. Hiszen, nyilván nem képes a gyermek saját jogait biztosítani, mivel azal sincs tisztában, hogy jogai lehetnek.

A GYERMEKI JOGOK ÉRVÉNYESÍTÉSÉNEK FELTÉTELE AZ, HOGY A PEDAGÓGUS KÖTELESSÉGÉNEK ÉREZZÉK AZOK BIZTOSÍTÁSÁT.

Egyértelmű tehát, hogy, ami a gyermek jogaként megfogalmazódik, az egyben pedagógusi kötelességgé is megjelenik.

Ezek a gyermeki jogok több dokumentumban is megtalálhatók. Így a közoktatási törvényben, a gyermekvédelmi törvényben, utalás van az alapprogramban is, sőt még Freinet is megfogalmazta A gyermekek szükségleteinek és jogainak chartájában. A teljesség igénye nélkül álljon itt egy lényegi válogatás:

A gyermeknek joga van arra, hogy

- Saját ritmusának megfelelően éljen.
- Términimumhoz.
- Ne legyen mindig tiszta és tökéletes.
- Olyannak fogadják el, amilyen.
- Ne bánjanak vele felelőtlenül.
- Tisztában legyen lehetőségeivel.

- Személyisége tiszteletben tartásához, emberi méltóságához.
- Elismeréshez, dicséretre.
- Érzelmi biztonságához, bizalomhoz.
- Kitelezéshez és felelősségvállaláshoz.
- Sikerhez, hibázáshoz, bíráláshoz.
- Alkotáshoz és feltaláláshoz, kísérletezéshez.
- Kommunikációhoz, önkifejezéshez.
- Esztétikai érzelmekhez.
- Kérdéseire választ kapjon, tudás megszerzéséhez.
- Világ megértéséhez, környezetébe való beavatkozáshoz.
- Hogy ne kényszerítsenek rá doktrínákat.

A gyermeki jogokat és szükségleteiket összevetve látható, hogy azok megfeleltethetők egymásnak. Vagyis, minden gyermeki szükségletre kapcsolható egyfajta gyermeki jog is, nyilván azért, mert a jogállás így kívánja biztosítani annak kielégítését. Továbbfűzve az ez előtti gondolatmenetet, kimutathatók az összefüggések a következőképpen: a **gyermeki szükségletek a gyermeki jogok kielégítése a pedagógus kötelességei.**

A következőkben ennek az összefüggésnek pedagógiai vonatkozásait egyfajta módon kívánom megjeleníteni. Erre számomra egy olyan táblázat megalkotása volt kézenfekvő, amelyben az összefüggés kimutatása a leginkább szemléletesen követhető. A táblázatban fontosnak tartottam a gyermeki **szükségletek megnyilvánulásait** is jelölni, mivel ezek gyermekenként sajátosan, rájuk jellemző módon érhetőek tetten.

A táblázat helyi korlátai miatt nem törekedhettem teljességre, de ugyanakkor mélyebb, elemzőbb gondolatokat is szeretnék beindítani.

A táblázat kitöltése így csak egyfajta általános képet tud mutatni, s a lehetséges jellemzők néhány vonatkozását rendezti össze.

De **megjegyzendő**, hogy ezt az összefüggést **egy-egy gyermek** vonatkozásában is érdemes megalkotni, ezzel egy nagyon szemléletesen elrendezett formában, a kiválasztott gyermekről sajátos képet kap a pedagógus. Itt érhetőek igazán tetten a konkrét megnyilvánulások és a speciális, arra a gyermekre igazított szükségletkielégítési módok.

Óvodás gyermek szükségletei	Szükségleteinek megnyilvánulásai	Gyermeki jogok	A pedagógus kötelességei és hatásrendszere a szükségletek kielégítésére
1. Mozgásigény, biológiai-fiziológiai szükségletek	Nyugalanság, figyelmetlenség, izgatottság, aluszékonyság, szédülés stb.	Joga van a términimumhoz, kiegyensúlyozott táplálkozáshoz, saját ritmusának megfelelően éljen.	Mozgásos tevékenység felkínálása, játékba hívás, együttes játék, mozgáslehetőség biztosítása, feltételeinek megteremtése, szokások megerősítése, új szokások kialakítása, igényeinek megfelelő szükségletkielégítésre való lehetőség biztosítása stb.
2. Érzelmi biztonság*	Szorongás, agresszivitás, féltékenység, piszkálódás, elkülönülés, magány, szomorúság, bizonytalanság, gátoltság stb.	Joga van az örömhöz, nyugalomhoz, a kiegyensúlyozott légkörhöz, emberi méltóságának tiszteletéhez, érdekeinek védelméhez, ahhoz, hogy segítséget kapjon, saját életritmusának megfelelően éljen, pihenjen, ne bánjanak vele felelőtlenül, lehetőségeinek ismeretéhez, ahhoz, hogy nem kell mindig tökéletesnek lennie, bizalomra, saját fejlődési tempójának elfogadásához stb.	Napirend és annak igazodása az egyéni szükségletekhez, meglévő szokásainak elismerése, új szokásrend szabályossága, szabályok megértése, szeretetteljes fogadás, derű, érthetőség, jó szándék, tolerancia, egyéni bánásmód, páros tevékenység, fokozatos terhelés, őszinteség, optimizmus, bátorítás, testközelség, odafordulás, meleg, családi légkör stb.
3. Szeretetigény*	Agresszió, deviáns magatartás, simogatás, odabújás, testi érintés, ölelést kívánó magatartás, megerősítésre váró: Ugye szeretsz? Néma csodálat, bohóckodás, verbális kifejezés, szemkontaktus keresése, zavart tekintet, ragyogó szem, kedveskedés, kétségbeesett néma bánat stb.	Önmagáért szeressék, akarják, feltétel nélküli elfogadáshoz, érzelmi biztonság, bizalom, személyisége tisztelete, megbecsülés, joga van a szeretethez, a viszontszeretéshez.	Odafordulás, mosoly, derű, kedveség, meleg érzelmi klíma, testközelség, ráfigyelés, simogatás, kedves szó, dicséret, empátia, kedveskedés, boldogság kifejezése ajándék, a szeretet látható jeleinek kimutatása, a szeretet örömteli fogadása stb.

Magyarzat helyett álljon minden táblázat alatt néhány olyan idézet, amely a lényegyet kiemeli:

- „Az odában el kell bújni, a fészekből ki lehet repülni.”
(Hermann Alice)
- „A gyermeknek akkor van a legnagyobb szüksége a szeretetünkre, amikor a legkevésbé érdemi meg.”
- „A szeretet csodálatos dolog. Sohasem kell elvonnunk vala-

kitől, hogy másnak is adjunk: Mindig jut belőle bőven mindenkinek.”

- „A dolgok szépsége a szeretetben rejlik.”
- „A gyermek a szeretetben fejlődik a legjobban.”
- „A gyermekszerelem lényege: szeretek, mert szeretnek.”
- „A felnőttszeretet lényege: szeretnek, mert szeretek.”
(Erick Fromm)

(A következő lapszámban folytatjuk)

Óvodák Országos Közössége (ÓVOK) Emlékdíj, Különdíj

Körmöci Katalin emlékére

Az Óvodák Országos Közössége (ÓVOK) Emlékdíjat és Különdíjat alapít azzal a szándékkal, hogy a kiemelkedő szakmai törekvéseket és gyakorlati megvalósításokat nyújtó kollégáit elismerésben részesítse. A díjat **Körmöci Katalinról** – az ÓVOK egyik alapítójáról – nevezi el, tisztelegve ezzel is személye és szakmai életútja előtt.

Körmöci Katalin Emlékdíj

Alapítás

Alapítás éve: 2021.

Az Emlékdíjat és a Különdíjat évente 1-1 fő kaphatja.

A díjak évente egyszer kerülnek átadásra, a minden év január végén megrendezendő **Körmöci Katalin-emlékülésen** (január 27-éhez, az ÓVOK alakulásának évfordulójához kötve).

Az Emlékdíj formája: díszoklevél és emléklakett.

Az Emlékdíj adományozásának rendje:

A díjra írásban lehet jelentkezni minden óvodapedagógusnak, pedagógiai asszisztensnek, vezető óvodapedagógusnak és a felsőoktatás érintett szakembereinek. A jelentkezők lehetnek már nyugdíjas kollégák is, várjuk az ő tudásuk és tapasztalataik megjelenését is. A jelentkezők írásban röviden emeljék ki az óvodai nevelés azon értékeinek elméleti-módszertani megközelítéseit és/vagy gyakorlati megvalósulását, melyek jellemzik Körmöci Katalin tanításait (pl. gyermeki jogok, gyermekközpontúság, személyes bánásmód, egyéni szükségletek, folyamatos napirendi tevékenységeinek komplexitása-arányai, öndifferenciálás, matematikai tapasztalatszerzés, projekt módszer).

Jelentkezési időszak: minden év június–november között.

A jelentkezéseket elektronikus levél formájában az ÓVOK ovodai.tarsasag@gmail.com e-mail-címére kérjük küldeni!

Az Emlékdíj odaítéléséről az ÓVOK alapítói és vezetősége dönt, a díjat is ők adják át.

Különdíj: In memoriam Körmöci Katalin emlékkötet

A különdíjra jelentkezők lehetőséget kapnak arra, hogy az Emlékdíj átadásának napján – az évente januárban megrendezendő **Körmöci Katalin-emlékülésen** – szakmai beszélgetőkör keretében bemutassák munkájukat a fenti értékek mentén, a kapott kérdésekre reflektálnak, így is hozzájárulva a tudás, tapasztalatok, jó gyakorlatok megosztásához, az ÓNOAP eredményességének bizonyításához. Lehet egyszerre mindkét díjra is jelentkezni.

A Különdíj odaítélése is a fentiek alapján történik, a díjazott megkapja az **In memoriam Körmöci Katalin** emlékkötetet.

Az emlékkötetre jelentkezés időszaka: minden év június–november között, elektronikus levél formájában az ÓVOK ovodai.tarsasag@gmail.com e-mail címére kérjük küldeni.

Szeretettel:

az ÓVOK alapítói: **dr. Pálfi Sándor, Pivókné Gajdár Klára**

vezetősége: **dr. Nagy Lajosné, Kissné Poór Beáta, Sinkovicsné Király Angéla**

Ajándékozzon Óvodai Nevelés előfizetést!

Szerezzen örömet szeretteinek egy hasznos ajánékkal.
Lepje meg rokonait, barátait, ismerőseit

éves előfizetéssel (10 lapszám – évente 7800 Ft)

Megrendeléséhez **AJÁNDÉK ELŐFIZETÉSI KÁRTYÁT** küldünk!

MEGRENDELHETŐ:

telefon: 237-5060; e-mail: elofizetes@sprintkiado.hu

KORMÁNY INFORMÁCIÓ

AZ OLTÁS MŰKÖDIK, MAGYARORSZÁG MŰKÖDIK.

**Prof. Dr.
Merkely
Béla,**
a Semmelweis
Egyetem rektora

Készült Magyarország Kormányára megbízásából.

Sinkovicsné Király Angéla

főszerkesztő-helyettes (Óvodai Nevelés szakmai-módszertani folyóirat)
szakmaivezető-helyettes (XXII. kerületi Egyesített Óvoda)

Interjú dr. H. Tóth István kandidátus (CSc) egyetemi docenssel, az Óvodai Nevelés szakmai-módszertani folyóirat Szakmai Tanácsadó Testületének tagjával

Dr. H. Tóth István kandidátus (CSc) a Magyar Tudományos Akadémia köztestületi tagja, a prágai Károly Egyetem Filozófiai Fakultásának egyetemi docense és a kecskeméti–budapesti Coventry House Nyelviskola – NovoSchool nyelvpedagógusa.

– Kérem, mutassa be magát!

Mindenekelőtt köszönöm, hogy bemutatkozhatom az *Óvodai Nevelés* olvasóinak. Igazán rangos esemény számomra, hogy jelen lehetek az óvodapedagógusok országos tekintélynek örvendő szakmai folyóiratában.

Az eredeti szakmámat, a betűszedőt Kiskunhalason tanultam. Ugyanitt levelező tagozaton tettem sikeres érettségi vizsgát, ezt követően képesítés nélküli nevelő voltam Kunfehértón, majd levelező tagozatos főiskolai hallgatóként szereztem meg Szegeden a magyar nyelv és irodalom–történelem szakos általános iskolai diplomámat a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán. Ez után nyílt lehetőségem ugyanitt arra, hogy elvégezhessem a József Attila Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán a magyar nyelv és irodalom szakot.

A sikeres szakdolgozatom a Magyar Tudományos Akadémia Szegedi Bizottságának a díját is elnyerte. Ekkor lettem a Magyar Tudományos Akadémia Nyelvtudományi Intézetének a tudományos ösztöndíjasa Szépe György professzor úr szakmai irányítása mellett. Az egyetemi doktori cím elnyeréséért írt disszertációm téma-vezetője Nagy József professzor úr volt; ő és B. Fejes Katalin, valamint A. Jászó Anna professzor asszonyok biztattak arra, hogy készítsem el a kandidátusi értekezésem az akadémiai kutatásaim összegezéséül. Így született meg az „*Olvasás fölfedezés*” – *Egy korosztály irodalomértésének alakulása* című disszertációm, ezzel nyertem el a Magyar Tudományos Akadémia Doktori Tanácsa előtt a kandidátusi fokozatomat.

A Kecskeméti Tanítóképző Főiskolán meghívásos, sikeres pályázat nyomán docensként hangtant, mondat- és szövegtant, stilisztikát és anyanyelv-pedagógiát tanítottam. Főigazgató-helyettesként a gyakorlati képzést szerveztem, irányítottam. Részt vettem az integrált óvó- és tanító-

képzés korszerűsítésében, továbbá az óvodapedagógus–tanító és a tanító–idegen nyelv-oktató főiskolai tantervek kidolgozásában.

Ugyancsak meghívásos, sikeres pályázat eredményeként lettem a moszkvai Lomonoszov Egyetem Filológiai Fakultásának docense – itt az évtizedes munkám keretében nemcsak magyar nyelvészeti tárgyakat oktattam orosz, manysi, komi, lett, flamand anyanyelvű egyetemistáknak közvetítő nyelv nélkül, magyarul, hanem nemzetközi konferenciákat és finnugor tanszéket is szerveztem. Mára számos volt moszkvai hallgatóm sikeres műfordító és egyetemi oktatói pályát alakított ki, nemzetközi ismertséget ért el.

A prágai Károly Egyetem Filozófiai Fakultásán négy évig tanítottam magyar, cseh, szlovák, lengyel, belarusz anyanyelvű hallgatóknak – ugyancsak közvetítő nyelv nélkül – magyar nyelvet és stilisztikát.

A csehországi tudománydiplómáciai kiküldetésem befejeztével Budapestre, a Balassi Intézetbe hívtak meg, hogy idegen ajkú orvos, mérnök, közgazdász és diplomata szakirányú egyetemi hallgatóknak magyar nyelvet, országismeretet és magyar kultúraismeretet tanítsak.

Ez idő tájt is közvetítő nyelv nélkül, vagyis célnyelven tanítom a magyar nyelvet idegen nyelvként külföldieknek, többségükben Magyarországon akkreditált diplomatáknak, cégvezetőknek, gazdasági vezetőknek, újságíróknak.

Amikor a Magyar Tudományos Akadémia köztestületi tagja lettem, megkérdeztek tőlem, hogy milyen nyelveket tanítottam eddig. Íme a leltár: *angol, arab, belarusz, bolgár, cseh, dári, észt, fárszi, finn, flamand, francia, grúz, héber, hindi, holland, horvát, ír, japán, khmer, komi, koreai, lengyel, lett, litván, mandarin, manysi, mongol, német, norvég, olasz, orosz, pástú, portugál, román,*

skót, spanyol, svéd, szerb, szlovák, szlovén, szuahéli, török, ukrán, vietnami anyanyelvű külföldiek maganyelv-tanára lehettem.

A fentiek mellett a határon túli magyar anyanyelvű oktatást is segítem: november első napjaiban jelent meg Ukrajnában a *Barangolás a stílus és a stilisztika világában* című tanári kézikönyvem és feladatgyűjteményem CD-melléklettel.

– Hogy került kapcsolatba az Óvodai Neveléssel?

Szilágyi Ferencné, a *Tanító* nyugalmazott főszerkesztője ajánlott engem *Körmöci Katalinnak*, az *Óvodai Nevelés* főszerkesztőjének támogató figyelmébe. 2014 áprilisában találkoztunk először személyesen. Meghatározó volt számomra Körmöci tanárnő emberi, lelki és szakmai kisugárzása, mindezekkel együtt a meghívása, hogy írjak elemzéseket, tanulmányokat, cikkeket a nyelvhasználat minőségéről, az óvodáskorúak anyanyelvi neveléséről és az óvodai világ néprajzi gyökerű pedagógiai lehetőségeiről.

Készülve erre a beszélgetésre, összeszámoltam, hogy eddig 91 írásom jelent meg az *Óvodai Nevelésben*. A *Szóra készítő* című, a nyelvminőség alapozását és fejlesztését segítő módszertani kézikönyvem kiadását *Körmöci Katalin* javasolta. Az *Értékkeresés* című, az óvodai magyar nyelvi nevelést és hagyományápolást segítő, a szemlélődő, hozzáadott stratégiát és a hasznosságot a nevelés-gondozás középpontjába állító kézikönyvem kiadója a Sprint Kiadó, az *Óvodai Nevelés* lapgazdája.

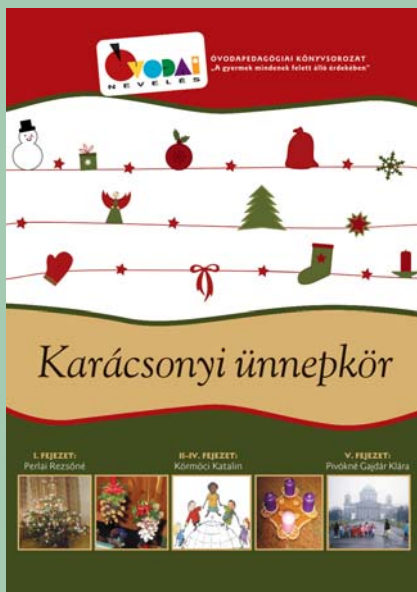
Ezekben a hetekben véglegesítjük kiváló szerzőtársaimmal: Tallér Erzsébettel és Zámbóné Kis-Illés Magdolnával a *Versek, dalok, játékok hónapról hónapra* című módszertani kalauzunkat, amelyet elsősorban az óvodapedagógusok szakmai erősítésére készítettünk.

– Mivel kívánja segíteni az Óvodai Nevelés szakmai-módszertani folyóirat szerkesztőségének és a Szakmai Tanácsadó Testületnek a munkáját?

Mindenekelőtt a szakmai-pedagógiai, tudományos alapvetésű írásaimmal, kézikönyveimmel. Ezeken túl szívesen és örömmel vennék részt – szándékaim szerint! – veszek részt az Óvodai Nevelés Örökös Főszerkesztői díj sikeres és méltó odaítélésének szakmai-pedagógiai folyamatában.

Ezt a nemes ügyet azért tartom fontosnak, mert megvalósulni látom benne a **pedagógiai autonómiát**, hisz az Óvodai Nevelés – Körnöci Katalin szellemisége nyomán – utat, teret és nyilvánosságot ad a pályakezdő fiatalnak éppúgy, mint a bármelyik korosztályból való pedagógustársunknak a publikációik nyomán az **önálló véleményformálásra**, a **szabad gondolkodásra**, a **kritikai és önkritikai készség** és **képesség gyakorlására**.

Könyvajánló – óvodapedagógiai könyvsorozat: *Karácsonyi ünnepkör*

• és mint a társadalom megbízottjai, akik tudásuk és a társadalom értékeinek legjavát közvetítik a felnövekvő nemzedéknek.

Kötetünk célja: az ünnepekre való készülődés, a multikulturalitás, a hagyományok és szokások sokszínűségének és árnyaltságának bemutatása, miközben nem feledkezünk meg az alapvető emberi jogokról sem – például a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadsága –, amelyek egyben gyermeki jogok is. Mindehhez elméleti és óvodapedagógiai gyakorlati segítséget kínálunk...

... Minden szakmai-módszertani kiadvány lényeges vonása a tevékenységek, módszerek, eszközök, az irányítás módjának és szervezeti formáinak korszerű megválasztása; kötetünk is ezt tartja fontosnak.

Kérjük a kedves olvasót, hogy a kézikönyv olvasása közben vegye figyelembe azokat az alapelveket, amelyek a szerzők gondolatait vezérelték, és amelyek egybeesnek az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja szellemiségével és egységével. Így:

- Az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása – vagyis minden, a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet biztosítsa számukra a másé és a sajátos egyediség biztonságát, megértését, elfogadását és a toleranciát.
- Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása és az óvodai élet megszervezése – történjen a gyermekekkel együtt, ahol „A pedagógus feladata tehát csak a vezetés, az útmutatás: ő csak segít, szolgál, míg a gyermek

személyisége a maga erejénél fogva fejlődik, mert a gyermek maga cselekszik.”

(M. Montessori)

• Az óvoda kapcsolatai során – a család elsődleges szerepének figyelembevételével teremtsék meg az óvoda az étellel való összhangot és együttnevelést.

• A tevékenységekben megvalósuló tanulás a karácsonyi várakozásban és az ünneplésben – a tevékenységek sorozatában valósulhasson meg,

– eredménye lehetőleg valamiféle produktum lehessen,

– ezekben a tevékenységekbe aktuálisan integrálódhassanak a műveltségterületek (mese, vers, ének, zene, énekes játék, rajzolás, mintázás, kézimunka, matematikai tapasztalatok szerzése, külső világ tevékeny megismerése, mozgás, munka jellegű tevékenységek és a mindent átható játék).

A Karácsonyi ünnepkörrel kapcsolatos gondolatainkat, módszereinket „A gyermek mindezek felett álló érdekében” tesszük közzé. Bízunk benne, hogy kedvező tapasztalataink megértő fogadtatásra találnak az óvodapedagógusok körében. Kézikönyvünk tartalmi vonulata a gyermek érzelmeiből indul ki, hangsúlyozza az ünnep sokszínűségét, s azáltal, hogy felvonultatja a gyakorlati megvalósulás lehetséges módjait, konkrét segítséget kíván nyújtani a téma iránt érdeklődőknek...”

Körnöci Katalin

„A témaválasztás egyik legszebb ünnepünkkel kapcsolatos. A karácsony a legtöbb családban, az óvodákban és a tágabb közösségekben is: „szent” nap. Az ünneplés sokféle módja készített bennünket arra, hogy körüljárjuk a karácsonyi ünnepkörét és az arra való felkészülést. Tesszük ezt

- mint édesanyák, akik a család meghatározó szerepét képviselik, hiszen a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő szerepet játszanak;
- mint pedagógusok, akik elkötelezetten gyermekközpontúak. Ezért a karácsonyi ünnepkör kapcsán az óvodás gyermekek érzelmi életének és környezete hatásainak összefüggését a gyermekek érdekében kívántuk megvilágítani;

Dr. H. Tóth István

kandidátus (CSc) egyetemi docens, a Magyar Tudományos Akadémia köztestületi tagja (Károly Egyetem Filozófiai Fakultása, Prága) (NovoSchool, Budapest)

Tallér Erzsébet

óvodapedagógus, tagintézmény-vezető (Szent József Katolikus Általános Iskola és Óvoda, Kiskunhalas)

Zámbóné Kis-Illés Magdolna

tanító, ének-zene tanár (Szent József Katolikus Általános Iskola és Óvoda, Kiskunhalas)

December¹

Szemelvények a Szóforgató című könyvből

*December döcögve sántít rögről rögre,
megvénült, elfáradt, mint a repedt bögre.
Tarisznyája mélyén vakáció, ünnep,
sok-sok szép ajándék – jut
mindegyikünknek.*

Simon Emil *Hónapok* című ciklusának a decemberről itt most mottónak választott versszaka kedvesen, érzékenyen fogja át mindazt, amiről általában és megkülönböztetett figyelemmel gondolunk, mondunk. Arról van szó, hogy az esztendő utolsó hónapját reménykedve várjuk, mert véget ér egy sokat látott, sokféle élménnyel, tanulsággal szolgáló esztendő. Hát, ne lepődjünk meg, hogy a „repedt bögre” nyelvi kép (metafora) futott a költő tollára! De vigaszul ott lapulnak a december mélységes mély tarisznyájában az ünnepnapok, az ajándékok, a békés családi együttlétek is. És a remény, hogy az új időkben majd minden derűsebb lesz.

A **decembert**, a **télelőt** a **karácsony** s az **álmom havának** mondjuk, csillagképe a **bak**: ♋ (XII. 22.–I. 20.). Nyugalomba vonult a természet: a földek, a vizek, az erdők állatai és növényei fagyban, jégben, hóban dermednek, vacognak, lesik a jobb időt. Hogy is szólnak a témához kötődő rigmusok? Ekképpen is: Nem is tél a tél, ha nincsen szél! Még a kócos kutya is a téli bundáját vette fel decemberben.

Kovács András Ferenc itteni műve szinte elvarázsolja a versmondót éppúgy, ahogy a vershallgatót is. Érdemes mondogatnunk suttogva, majd halkán, azután középhangerőn; ritmusában is váltogatva, először gyengén, azután középfinoan, végül erőteljesebben ritmizálva. Hatalmas zenei futamban verselhetjük ezt a *Csillagcsengőt* kézen fogva, vállat érintve, jobbra-balra hullámozva, kigyózva, sétálva. Egyébként is ritka szép irodal-

mi szemelvény a cs hang képzésének és szövegbeli ejtésének a gyakoroltatására.

Csillagcsengő

*Jégcsap csendül, jégcsap cseng –
csillagcsengő égen leng.
Jégcsap csücskén csüngő nesz –
csilló neszből csengés lesz.
Jégcsap csücskén fény csendül –
égen csüngő szél lendül...
Jégcsap csörren, csilló csend –
csokros csillagcsengő cseng.*

Az ember a házban, a ház körül dolgozik, de többször ünnepel, mint az év más szakaszaiban. Ha az otthonától távolabb lel munkát, az az erdőben zajlik. A falusiaknak az erdő karbantartása: a fanyesés, az irtás, a vadetető feltöltése az elsődleges. Az ünnepek most is szervesen kötődnek egymáshoz: elsőként az *advent*, a várakozás és a *karácsony*, a születés öröme árad szét bennünk.

Aki ismeri a szokást, az tudja, hogy az advent idején csíráztatott *búza*, hajatott *hagyma zöldje* nemcsak termékenységjelző, hanem az ízek tárát is frissítő. Advent hajnalában sivalkodástól hangosak a falusi udvarok, mondják: „nekiszaladt a koca a késnek”. E téli napok idején a *disznóölés* az időjárás tartósan hidegre fordulásától veszi kezdetét, és mivel ekkor van Ferenc napja, ezért hívták többfelé disznóölő napnak. Közben gondoljunk a *friss hó*, a szalma, a fa lángjánál pörkölt disznó szagára, azután a *disznóölés* estjére készített hurka, kolbász, peccsenye, krumpli illatára!

Közismert, hogy december 6-a a *Mikulás napja*, Szent Miklós püspök ünnepe, amely az ajándékozások nyitányának mondható. A ragyogóra tisztított téli

gyermeklábbeli vagy az ablakba, vagy az ajtó elé kerül, hogy abba a szánccsengős, kedves vendég beletehesse a csokoládét, az illatos gyümölcsöket, a ropogtatni való mogyorót, a hasznos ruha-, könyvajándékokat, esetleg a virgácsot.

Termékenységvarázsló nap december 13-a, *Luca napja*, amikor meg kell tojózni a tyúkokat, hogy bőven tojjanak. Ekkor kezdődik a Luca-széknek a készítése 13 napig 13-féle fa 13 darabjából. Minden nap csak egyet-egyet szabad felhasználnunk. Az utolsó darabot az éjféle misére indulás előtt illesztjük a gondosan, türelmesen készített székünkbe, és arról a templomban körbetekintve rámutathatunk a boszorkányokra.

A meghitt családi együttlét *karácsony* szent estéje. A díszbe öltöztetett fenyőfa immár karácsonyfa. A pislákoló gyertyák gyöngéd fényében megcsillannak a szemek. Különösen kedves karácsony vigíliája, 24-e estéje, amikor hagyományosan halat, baromfit eszünk és a megunhatatlan mákos, diós bejglit falatozzuk. A szép fenyőágak illatfelhői, az augusztusban vagy szeptemberben aszalt gyümölcs teájának az íze, a mézeskalács látványa emlékezetesebbé teheti az együttléteinket. Ha tehetjük, állítsunk *betlehemet*, de ügyeljünk arra, hogy közös munkában, természetes anyagokból készüljön!

Egészségvarázsló napnak is mondják december 28-át, amikor egyes helyeken suprikálnak, másutt korbácsolnak. A két nagy jelentőségű téli ünnep (karácsony és Szilveszter napja) között a fiúk beköszönnek a lányos házakhoz, szemrevételezik az eladósorba lépőket, meg is csapkodják őket, és a farsangban már együtt táncolnak, mindenki a választottjával.

¹ Az *Óvodai Nevelés* hasábjain futó sorozatunk folytatásokban közölt írásaiban eltekintünk a szövegközi szoros, úgynevezett akadémiai jellegű szakirodalmi hivatkozásoktól, ugyanakkor minden itteni aktuális dolgozatunk végén összesített felhasznált és ajánlott szakirodalomban adjuk meg mindazokat a forrásokat, amelyekből magunk is dolgoztunk.

Aztán a futó idő áramában máris *szilveszter estjének* harsány kacagásai, durranásai jelzik: minden múlik. December 31-ét nemcsak *számadó*, hanem egyúttal *teremjszó napnak* is nevezik. Hogy is szól az egyik ismert újról jókivánság?

Adjon az Isten minden jót ez új esztendőben!

Jobb időt, mint tavaly volt, ez új esztendőben,

Jó telet, tavaszt, ősz, nyárt,

Jó termést és jó vásárt

Ez új esztendőben!

Igen sokan vannak óvodapedagógusaink között, akik a dalolási alkalmakban gazdag decembert buzgón várják, hogy dal és zene ölelésében múlathassák az óvodai mindennapokat. Lássunk néhány példát, íme: *Télen, nyáron zöld a fenyő ága* (Forrai, 280. oldal), *Hull a hó* (Lantosné–Lukinné, 30. oldal – Ádám Jenő zenéje), *Csendes az éjszaka, hó hull* (Csillagoknak teremtője, 14. oldal), *Karácsony-nak éjszakáján* (Blazsek, 18–19. oldal), *Ó, gyönyörű szép titokzatos éj* (Pécsi–Uzsalyné, 134. oldal), *Betlehem kis falucskában* (Lantosné–Lukinné, 81. oldal). Kedveltek lehetnek a decemberi ünnepekre készülődsz heteiben a karácsonyi kántálók, a betlehemes énekek a Kerényi György-féle *Jeles napok* dalaiból, például: *Ó, ó, ó...* (49. oldal), *Csordapásztorok* (52. oldal), *Betlehem* (54. oldal). Zenehallgatásra decemberben leginkább Mozarttól válogatunk, kiváltképp az *Utazás szánon* rendkívül népszerű az óvodások körében is. Zenehallgatásra és a vállalkozó kedvűeknek elsajátításra is ajánlhatjuk Kistétényi Melinda szövegével Mozart *Szánkózás* című alkotását (Lassúné, 53. oldal).

A hosszú téli napokon csuda jókat lehet közösen játszani, ha hideg van és az udvarra se mehetünk.

Készítsünk *só-liszt gyurmát!* Hozzávalók: 50 dkg liszt, 15 dkg só, 1 bögre víz, esetleg ételfesték. Keverjük össze egy tálban a sót a liszttel; a szükséges vizet apránként adjuk hozzá, és alaposan gyúrjuk meg egy meglisztezett sima felületen. Ha a vízben feloldunk színes festéket, a maszsa színt kap. Ebből gyurmázhatunk nekünk tetsző figurákat: játéksütitket, különféle állatfigurákat, így sünit, macit stb.

Az elkészült munkát akár haza is vihetik a kisgyermek, és anyával s apával még lassú sütőben ki is égethetik, ez a folyamat kb. 4-5 óra, majd kihűlés után festhetővé, lakkozhatóvá, vagyis maradandóvá válik az alkotás. Ünnepi díszek, kislevelek, csengő, mikulásfigura stb. is készíthetők a só-liszt gyurmánkból.

Hogyan készíthetünk *márványmintás papírt*? Merített papír készíthető, ha egy nagyobb tál vagy tepsi vízbe rózsaszínű és narancsszínű festéket csepegtetünk. Ezután ecsettel felkeverjük, és a színes víz felszínére óvatosan ráfektetünk egy papírlapot, majd gyorsan kivesszük, megszáritva összehajtható képeslappá hajtogatjuk. Örömet okozhatnak óvodásaink szüleiknek, nagyszüleiknek.

A *lufirakéta* játékot főleg a fiúk kedvelik, de csoportunk lányai is jól mulatnak majd. Fűzzük erős pamutfonalat tübe, majd a tüt csúsztassuk át egy szívószálon. A fonal két végét rákötjük két, egymástól távolabb lévő székre, ezek álljanak egymással szemben. Felfújunk egy lufit (a hosszúkás jobb lesz), lezárjuk a végét egy ruhacsipesszel, majd hosszában a szívószálra ragasztjuk ragasztószalag darabkáival. Ha levesszük a csipeszt a lufiról, a rakétánk kilövi magát. Óvodásaink egymás közül kilövő parancsnokokat választhatnak, akik szembe ülnek a két széken. Mindenképpen legyünk szemfülesek és óvatosak a játék játszásakor!

Nos, milyen *hóvihart* tudunk készíteni magunknak? Kell hozzá egy jól záródó, nagyobb befőttesüveg. Ennek a zárófedelére ragaszthatunk vízben nem oldódó kis figurát (Kinder-figurát). Megtöltjük majdnem színültig vízzel az üveget, és beleszórunk egy kávéskanálnyi nem papír konfettit. Rácsavarjuk a tetejét, feje állítjuk, megrázzuk az üveget, és esni fog a hó.

Miképp valósítható meg *képkészítés* ragasztóval? Vékony, sötét színű kartonlapra kenőfejes ragasztóval egy téli vagy bármilyen képet rajzolunk: házat, fát, napot stb. Mielőtt a ragasztó rászáradna a kartonlapunkra, búzadarával, rizzsel esetleg homokkal, régi összetört vízfestékgombbal beszórjuk az egész képet egyenlete-

sen. A felesleges mennyiséget leszórjuk, óvatosan lefújuk a lapról.

Kedvelt játék az *évszakfa* készítése. Egy nagyobb ívpapírra, kartonra rajzolunk egy csupasz méretes fát ceruzával, filctollal, vagy ecsettel is festhetjük. Ezután hópihéket lehet fehér festékkel, esetleg fogkrémmel az ujjunkkal rápettyeznünk. A bátrabbak akár szánkózó, hógolyózó gyerekeket is rajzolhatnak. Ezt követően kivághatják és felragaszthatják alkotásukat a téli fa alá.

Mi is az a *dobozváros-építés*? Összegyűjtünk kisebb-nagyobb papírdobozokat, majd óvatosan szétfejtjük, ezután kifordítva ismét összeragasztjuk őket. Így a nyomtatás nélküli, fehér felületet kapjuk meg, amelyre rajzolhatunk, festhetünk ajtókat, ablakokat, és összerakhatunk belőlük házakat, üzleteket, emeletes felhőkarcolókat. Ezeket rendezhetjük utcákká, terekké. Továbbfejleszthetjük a kisgyerekek ezen munkáit úgy, hogy más alkalommal egy szétnyitott kartondobozra egész várost készítsünk.

A *Mi van a kendő alatt?* játékot érzékelést fejlesztő tevékenységnek tekinthetjük. Ezzel a játékkal az ízeletést, a tapintást, a szaglászt fejleszthetjük. Egy tálcára gyümölcs- és/vagy zöldségdarabokat helyezünk, letakarjuk kendővel, miután megnézték a gyerekek mindegyiket. Ezután a szemlélődés után a kendő alá nyúlhat egy-egy gyermek, előbb azonban bekötjük a játszó kisgyermek szemét. Miután bekötöttük a szemét, megszagolhatja, megkóstolhatja a gyümölcsöt, zöldséget. Ha ráismer kitalálja, ha nem, segíthetnek körülírással a játékban részt vevő társai. Természetesen feltétlenül figyelemmel kell lennünk az egészségsügyi szabályokra.

Különböző *mozgásokhoz hangokat* rendelhetünk, például 1 tapsra: fél lábon kell szökdelni, 1 kanálcőrrentésre: le kell guggolni, 2 tapsra: le kell hasalni a szőnyegre, 2 kanálcőrrentésre: hanyatt kell feküdni. Aki eltéveszti az előzetesen megbeszélt szabályokat, annak zálogot kell adnia. A zálog kiváltáshoz téli dal éneklését vagy téli vers, mondóka elmondását kapcsolhatjuk. Így játékosan gyakorolhatjuk óvodásainkkal a verses, dalos, mozgásos tudományunkat.

FELHASZNÁLT ÉS AJÁNLOTT IRODALOM:

- **Blazsek Andrea** (2013): Ének-zene (A szakrális zene tanítása). Szent István Társulat az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Budapest.
- Csillagoknak teremtője (Dalok óvodásoknak, kisiskolásoknak). 1993, Márton Áron Kiadó, Budapest, 2. kotta.

- **Forrai Katalin** (1975): Ének az óvodában. Zeneműkiadó, Budapest, 304. kotta.
- **H. Tóth István** (1994): Ötlettár – a hagyományörzésre nevelő pedagógusoknak. Origó Stúdió, Kecskemét.
- **H. Tóth István** (2015): Szóra készítő (Háttérismeretek, fejlesztési lehetőségek óvodáskorúak beszéd- és kiejtés gondozásához). Flaccus Kiadó, Budapest.
- **H. Tóth István** (2019): Értékkeresés az óvodai magyar nyelvi nevelésért a hagyományápolás tükrében (Szemlélődés – hozzáadás – hasznosság). Sprint Kft. Kiadó, Budapest.
- **Kerényi György** (1963): Jeles napok dalai. Editio Musica, Budapest. 27., 30., 32. kotta.
- **Lantos Rezsóné-Lukin Lászlóné** (2002): Ének-zene az általános iskola 2. osztálya számára. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- **Lantos Rezsóné-Lukin Lászlóné** (2003): Ének-zene az általános iskola 3. osztálya számára. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- **Lassúné Ruskó Renáta** (2005): Ének-zene munkatankönyv 4. Mozaik Kiadó, Szeged.
- **Pécsi Géza-Uzsalyné Pécsi Rita** (2007): Énektár 2. Kulcs a Muzsikához Kiadó, Pécs.

Orbánné Bálint Beatrix

óvodapedagógus, tagóvodavezető-helyettes (XII. kerületi Egyesített Óvoda Csemetekert Tagóvodája)

Adventi készülődés a Csemetekert Tagóvodában

Az advent minden évben egy nagyon meghitt, szeretettel teli várakozási időszak. A Csemetekert Óvodában igyekszünk mindig emlékeztetést tenni ezeket a heteket. A hangsúly a boldog készülődésen, a várakozáson, az idő múlásának jelzésén van. Felhívjuk a gyermekek figyelmét, hogy milyen jó adni, hogy a szeretetet tettekkel, figyelmességekkel is ki lehet fejezni.

Az első adventi gyertyagyújtásnál már az óvoda egészét ünnepi díszbe öltöztetjük, hogy a dekorációval is ráhangoljuk a gyermekeket az ünnepre. A bejárati ajtót díszítő fenyőfa, az óvoda valamennyi gyermekének tenyérleányomatából áll össze. Ebben az időszakban minden csoportból a karácsonyi dallamok, illatok szűrődnek ki, s a bejáratnál álló karácsonyfa, halk zeneszó is az érzelmi ráhangolódást segíti elő.

Régi hagyományunk az Adventi vásárunk, ahol az óvodapedagógusok, dajkák keze munkáját dicsérettel használható tárgyakat, dekorációkat, ékszereket, karácsonyi édességeket, italokat kínálunk, melynek bevételét a gyermekek karácsonyi ajándékaira fordítjuk.

Minden évben örömteli, lázas készülődést jelent ennek előkészítése. Az udvarunk központi részén áll az óvoda karácsonyfa, melyet újrahasznosított anyagokból készült díszekkel díszítünk fel. Köré U alakban helyezük el az asztalokat, melyek fölé fényfüzért húzunk ki. A lelkes várakozás a gyermekekre és szüleikre is átragad, hisz mindenki szeretettel, örömmel várja ezt az alkalmat. Az udvarra érkezőket hangulatos világítás, halk karácsonyi zene fogadja, a levegőben a forró csoki, fűszeres tea, és puncs illata keveredik, az asztalokon pedig a szebbnél szebb tárgyak, finomabbnál finomabb sütemények várják a vásárlókat. Közösségépítő ereje is van ennek a rendezvényünknek, hisz ilyenkor a vásárlások mellett, forró italok kortyolgatása közben a szü-

lőknek lehetősége nyílik egy kis beszélgetésre is.

Sajnos az elmúlt években, a megsokszorozott óvodai életünket, az évek során kialakított gyakorlatainkat, hagyományainkat jelentősen átalakította a járványhelyzet. Így nem tudjuk, hogy idén sikerül-e megrendeznünk a hangulatos, hagyományos Adventi vásárunkat. Ám a nehézségek ellenére most is igyekszünk minden csoportba bevarázsolni az ünnepi hangulatot.

Minden csoportban megtalálható az adventi koszorú, melyet péntekenként körbeülünk, s egy kis dalocska kíséretében meggyújtjuk a gyertyákat, a hetek múlását jelezve.

Szintén minden csoportban van adventi naptár, amely a napok múlását hivatalosan jelezni a gyermekeknek. Minden

csoportban más és más hagyománya van az adventi csomagok kibontásának. Van, hogy Rudolf rénszarvas énekel, beszélget a gyerekekkel, miközben kiválasztják az asznapi szerencsés gyermeket, aki aznap hazaviheti a csomagba rejtett kis ajándékot. Máshol a csoportban dolgozó felnőttek választják ki azt az egy szerencsést, aki viselkedésével hivatott az asznapi ajándéokra, sok helyen pedig kis díszes kosárból, dobozából húzzák ki a gyermekek nevét, jelét.

Nagyon kedves hagyomány a „szeretet-alma” játékunk is, amely az ér-

zelmek intenzívebb megélését, az érzelmi ráhangolást, az idő múlásának érzékeltetését segíti. Minden kisgyermek hoz egy szem almát, melyet jól látható helyre teszünk a csoportszobában. Az almák számának folyamatos csökkenése jelzi karácsony közeledtét. Az a kisgyermek, akinek az adott napon a jelét kihúztuk, a gyerekek körében, óvó néni ölében ülve meghallgatja, hogy miért szeretjük őt, miért fontos nekünk, miért örülünk, hogy csoportunk tagja. Ezt követően az almáját annyi darabra vágjuk, ahányan vagyunk azon a napon. Társait és a felnőtteket megkínálja, közösen fogyasztjuk el a gyümölcsöt, mellyel az összetartozás érzését kívánjuk erősíteni.

Az időszak kedvelt játéka a szeretet-posta is. A szőnyegen körbe ülő gyermekek és felnőttek egymásnak adják át a szeretetüzeneteket. Ez lehet egy simogatás, ölelés, vagy akár puszi is. Itt az összetartozás, a kölcsönös szeretet, a kedvesség kap nagy hangsúlyt.

Hagyomány a csoportokban a karácsonyi mese is. Az advent időszakában mindennap a délutáni csendespihenő előtt hallgathatják meg a gyermekek a karácsonyi készülődéshez kapcsolódó kis történeteket, meséket.

Egyik csoportunk tavalyi évben először szervezte meg az Élmény Advent programot, melyet szeretnék hagyománnyá tenni. Ennek lényege, hogy ahány nap van karácsonyig, annyi kis dobozka rejt egy élményt a gyermekeknek. Cél, hogy az advent élményekkel teli, közös várakozás időszaka legyen, amikor egymásra figyelünk, értékes, minőségi időt töltünk együtt, melyekre sokáig boldogan emlékezünk majd vissza. Ennek közösség-összekovácsoló ereje is felbecsülhetetlen. Az élményeket igyekszünk úgy összeállítani, hogy a programok ne mindennapiak legyenek. Ez lehetőség arra is, hogy felhívjuk a figyelmet arra, hogy ez a mások segítségének, a jótekonkodásnak, a szereteteinkre való gondolás időszaka. Szeretnénk tudatosítani, hogy ajándékot adni ugyanolyan jó adni, mint kapni.

Advent időszakába esik a Mikulás-várás is, amely a gyermekeket szintén nagy izgalommal tölti el. A csoportokba ilyenkor kikerül a Mikulás postaládája, ahova a gyermekek elkészíthetik rajzaikat, kívánásaikat. S nagyon örülnek, mikor észreveszik, hogy a Mikulás érkezése előtt a postaláda kiürült.

Természetesen a Luca-napi búzaültetés, mézeskalácssütés, karácsonyivers-, -énektanulás, iskolások betlehemes műsora se maradhat el az adventi készülődés időszakából.

Ekkor készítik a gyermekek szülei számára az apró kis ajándékokat, melyeket otthon a karácsonyfa alá tehetnek. Igyekszünk hangsúlyozni, hogy az aján-

dék igazi értékét az adja, hogy szeretettel készítjük, s közben boldogság tölti el szívünket.

Minden évben a gyerekek számára nagy élményt nyújt az óvoda dolgozóinak előadása. Hol Mikuláshoz, hol karácsonyhoz kapcsolódó történet elevevendi meg az óvó nénik, dadus nénik, konyhásaink, kertész bácsink által. Hetekig lázasan készülődünk, díszleteket, jelmezeket készítve, vidám hangulatú próbákkal, hogy a gyermekeket megajándékozhassuk e szívből jövő ajándékkal.

Az érzelmi biztonságot adó, szeretetteljes légkör a legfontosabb ebben az örömteli időszakban, kicsi és nagy Csemetéknek egyaránt.

Ács Ildikó

mesterpedagógus, tagóvoda-vezető (XVIII. kerület, a BP18 Egyesített Óvoda Pestszentimrei Bagolyvár Tagóvoda, Budapest)

Csalamádékészítés a Bagolyvár Tagóvodában

Budapest XVIII. kerületében, a BP18 Egyesített Óvoda Pestszentimrei Bagolyvár Tagóvodájában több mint húszéves hagyomány őszel a csalamádékészítés. Amikor lehetőségünk van rá, a családokkal együtt, jó időben, a teraszon dolgozzuk fel a zöldségeket. Az alapanyagot szülői felajánlások és a veteményeskertünkben betakarított növények adják.

A munkálataink viszont már tél végén, kora tavasszal elkezdődnek, a csoportszobában történő csíráztatással és hajtattással. Amikor a levegő és a talaj hőmérséklete engedi, kis palántáinkat a gyerekekkel együtt ültetjük ki a veteményesbe. Közös gondozzuk, öntözzük és gyomláljuk, a felnőttek időnként megkapálják a kertet. A gyerekek így szereznek tapasztalatot a növények életéről, a fejlődésükhöz szükséges feltételekről (megfelelő hőmérséklet, tápanyag, napfény, csapadék), valamint lehetőségük van azt is megtapasztalni, mi történik, ha egy-egy létfeltétel hiányzik.

Őszel, amikor a zöldségeink beértek, következik a betakarítás és a feldolgozás. Nagy örömmel kapkodják le a terméseket a gyermekek, ujjonganak, amikor egy-egy sárgarépat vagy burgonyát kifordítunk a földből. Ha a paradicsom még nem teljesen érett, az sem baj, a csalamádében nagyon finom a zöld paradicsom.

Betakarítás közben, a feldolgozás előtt és alatt beszélgetünk a zöldségek tulajdonságairól, megízleljük azokat, lehetőségünk van matematikai tapasztalatszerzésre is: számlálás, mennyiség, tömeg megbecslése, színek és formák megnevezése, halmazok képzése, rész-egész összefüggésének megfigyelése.

Megbeszéljük a legfontosabb balesetvédelmi és higiéniai szabályokat, tevékenység közben figyelünk ezek betartására, mert aki szeretne, nemcsak hámozót kap a kezébe, hanem kést is, amivel felszeletelheti a sárgarépat, uborkát.

A) kezdetű dalos játékokat. Kedvelt irodalmi alkotásaink: *Apostagi Bolváry Judit: A kamrában* című verse („Peregnek, porolnak csöppnyi levélhadak...”, 43. o.) és *Aaron Judah: Boci vacsorát ad* című meséje (A három pillangó mesegyűjtemény, 155. o.)

A feldarabolt zöldségeket egy nagy edénybe tesszük, befűszerezzük, és két-három napig, időnként megkevergetve állni hagyjuk. Ilyenkor egész utcahosszat érezni a készülő savanyúság illatát.

Néhány napi érlelés után befőttesüvekbe szedjük a csalamádét. Ebben is aktívan részt vesznek a gyerekek, majd a fedelek rácsavarása után segítenek behordani a spájz polcaira.

Akik segítettek, és hozzájárultak házi savanyúságunk elkészítéséhez, köszönetképpen kapnak egy-egy üveggel belőle, valamint a hozzájuk látogató vendégeket is megajándékozunk tagóvodánk emlélmájával díszített csalamádéval.

A tevékenységek közben a gyerekek látják és végigkövetik a természet körfor-

gását, amikor egy kicsi magból zöldellővirágzó növény lesz, majd megérik, és a termését felhasználjuk, magjaiból tesszünk el a következő évi csíráztatáshoz, leveleit, szárát pedig a komposztálóba tesszük.

A finomságból egy-egy szerényebb ebéd mellé szoktunk enni, valamint a járvány előtt volt lehetőségünk együtt ünnepelni a szülőkkel. Ekkor a közösen fogyasztott gyertyafényes ebédnél, és az apák napján/Bagolyvár-napon főzött paprikás krumplihoz is

bontunk ki egy-két üveggel. Ebben az évben bébiételes üvegekbe is tettünk el a savanyúságból. Ezeket az apró üvegeket az adventi kézműves délelőttön téli motívumokkal fogjuk díszíteni, és karácsonykor ezzel a saját készítésű salamáddé-ajándékkal lepik meg óvodásaink a szüleit.

Ajándék
előfizetési kupon

SAJÁTI MŰSZERTANI FOLYÓIRAT
ÓVODAI NEVELÉS

1 éves előfizetés

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓ:
Sprint Kiadó, 1127 Budapest, Újpesti út 7.
Tel.: 237-5060 • Fax: 237-5069
moodle@neveles.sprintkiado.hu

ELŐFIZETHETŐ:
• a munkaviszonyban nem állóknak
• családon kívüli
• vagy díjmentesen a munkaviszonyban

Ajándékozzon Óvodai Nevelés előfizetést!

Szerezzen örömet szeretteinek egy hasznos ajándékkal. Lepje meg rokonait, barátait, ismerőseit

éves előfizetéssel (10 lapszám – évente 7800 Ft)

Megrendeléséhez

AJÁNDÉK ELŐFIZETÉSI KÁRTYÁT küldünk!

MEGRENDELHETŐ:

telefon: 237-5060; e-mail: elofizetes@sprintkiado.hu

Regisztrált intézményeknek
-35% kedvezmény!

ÓVODÁSOKRÓL NEM CSAK ÓVODAPEDAGÓGUSOKNAK

Könyv az óvoda és az óvodai játék fejlesztő szerepéről.

B. MÉHES VERA
AZ ÓVÓNŐ ÉS AZ ÓVODAI JÁTÉK

ÉNEK
az óvodában
FORRAI KATALIN

Játékok és jó tanácsok a gyermekek zenei fejlesztéséhez.

MONDJAD MÉG!
IRODALMI SZÖVEGGYŰJTEMÉNY ÉS CSALÁDI OLVASÓKÖNYV

Klasszikusok, kortársak, népköltések egy kötetben óvodásoknak.

Támpont és inspiráció a gyermek pszichomotoros fejlesztéséhez.

AMARÉZ
Dobos Edit
ÜNNEPEK, JELES NAPOK FORGATÓKÖNYVEK

Ünnepek, jeles napok forgatókönyvekkel, ötletekkel, letölthető hanganyaggal.

MocorGO
Nemeth Zoltán – Sipos Dianett – Szegedi Gabriella
Hogyan segítjük gyermekünk pszichomotoros fejlődését játékokkal?

mora.hu

Hornyán Anna

főszerkesztő (Óvodai Nevelés szakmai-módszertani folyóirat)

pedagógiai koordinátor (Óvodai Nevelés Facebook-oldal) (<https://www.facebook.com/ovodainevelés>)

Gyermekközpontúság hol vagy? Hová bújtál? (9. rész)

A fejlesztés-tanulás és a nevelés irányításának, a fejlődés elősegítésének módjai:

4. Az indirekt (közvetett) hatásrendszer alkalmazása

Kedves kolléganők, kollégák! A lap előző 2021. januári, februári, márciusi, áprilisi, májusi, júniusi, októberi, novemberi lapszámaiban már olvashattatok:

- a gyermekközpontúság óvodapedagógiai fogalomértelmezéséről és korszerű pedagógiai tartalmáról,
- e fogalomértelmezésben a korszerűség jelentőségéről, kiemelt fontosságáról, illetve a gyermekközpontúság és a korszerűség közötti összefüggéséről,
- az óvodapedagógus szemléletváltásának szükségszerűségéről,
- a gyermekközpontú szemlélet megvalósulását segítő szükségletekhez igazodó pedagógiai hatásrendszer „elemeiről”,
- a gyermek fejlődésének támogatását segítő módszerekről, eljárásokról,
- a fejlesztés-tanulás és a nevelés irányításának, a fejlődés elősegítésének módjai közül, a szükségletkielégítés, differenciált személyes bánásmód alkalmazásának kiemelt jelentőségéről,
- a gyermeki szabad játék elsődleges szerepének kiemelt fontosságáról,
- valamint a szabad mozgás biztosításának szerepéről.

Összefoglalva, a korszerű, GYERMEKKÖZPONTÚ SZEMLÉLET nem más, mint egy olyan tudatos beállítottság, mely áthatja az óvodában megvalósuló pedagógiai folyamatok összességét. Ez az óvodapedagógiai látásmód – mely a mai kor gyermekeinek igényeihez leginkább igazodik – szemléletváltással, tudásbővítéssel elsajátítható. Ennek érvényesüléséhez elengedhetetlenek a gyermek szükségleteihez igazodó pedagógiai eljárások. A személyre igazított támogatás, a gyermek igényeiből kiinduló, fejlődését támogató körülmények megteremtése, a szükségleteihez igazodó pedagógiai eljárások, módszerek folyamatos alkalmazása.

A közvetett (indirekt) hatásrendszer az óvodapedagógus személyéhez kötött eljárások, módszerek, magatartásformák összessége. Azok a tudatos pedagógiai **tervezési-szervezési feladatok, attitűdök, közvetítendő viselkedésminták, melyek napi „rutin” teendői** az óvodapedagógusnak.

Ebből adódik, hogy csak a felnőtt tudatos jelenlétével, jelenlétében valósulhat meg. Az indirekt hatásrendszer megvalósulása a pedagógus munkájától, hozzáállásától függ, és itt is kiemelném, hogy alkalmazása **tanulható!** Nem befolyásolja megvalósításának sikerességét, hogy ki mennyi ideje van a pályán, hogy kinek hány gyermek jár a csoportjába, vagy homogén, esetleg vegyes csoportban dolgozik-e, van-e a csoportjában kiemelt figyelmet igénylő gyermek stb.

Feltétele sokkal inkább az, hogy az óvodapedagógus értse és elfogadja ennek jelentőségét és hatását a gyermek fejlődésére, és megértse, hogy neki mi a feladata a minden napokban és a tanulási folyamatban.

„A pedagógus a nevelés megtervezése során arról is dönt, hogy hogyan valósítja meg a gyakorlatban a nevelési feladatokat. Választhat a nevelőhatások szervezésének módjai között és a nevelés módszerei, eszközei közül.

A nevelés folyamatában tudatosan alkalmazott hatásokat összerendezhetjük direkt és indirekt szervezéssel.

Direkt hatásszervezés jellemzői

- A nevelőhatások forrása a nevelő, aki közvetlen módon irányítja a növendékek tevékenységét.
- A direkt hatásszervezés feltételezi, hogy ha a növendék megérti, amit várunk tőle, amit tanítunk neki, akkor elfogadja, beépíti azt.
- A nevelőt általában csak kisebb gyerekek fogadják el olyan tekintélyként, akitől készen kapott, átszűrt normákat hajlandóak átvenni, ezért alkalmazása a serdülőkort megelőző életkorban javasolható.

- Serdülőkorú fiataloknál használva ellenállás alakulhat ki a nevelővel szemben.

- Mivel a növendékek életkoruknál fogva kevésbé tudják megítélni, megkérdőjelezni az elvárásokat, a közvetített értékeket, ezért a pedagógusnak intenzív önreflexióval kell szabályoznia tevékenységét.

Indirekt hatásszervezés jellemzői

- **A nevelőhatások forrásai a kortársak és a feladatok. A pedagógus közvetlenül valósítja meg a nevelési célt úgy, hogy a megfelelő személyek közös tevékenységét lehetővé teszi és/vagy a feladatokat biztosítja.**

- **Abból indulunk ki, hogy neveltjünk a normák, értékek önálló megfogalmazására képesek és motiváltak. Ezért tapasztalatszerzési lehetőséget teremtünk, melyekből tanulságokat szűrhetnek le.**

- **Kikapcsolja a személyes ellenállást, mert nem várja a növendéktől, hogy felétel nélkül fogadja el, amit a nevelő mond, helyette saját tapasztalatainak mérlegelésére buzdít...”¹**

„Indirekt tanulásirányítás:

A tanulás irányításának azon módja, amely közvetett jellegű, vagyis amikor a pedagógus „háttérben marad”, hagyja, hogy a gyermekek

¹ 7. Nevelési módszerek 7.1. Nevelési módszerek és azok osztályozása. https://psycho.unideb.hu/sport/fejzetek/bm_sportpedagogia/_book/nevelési-módszerek.html – utolsó letöltés: 2021. 11. 11.

maguk oldjanak meg problémát, fedezzenek fel újabb ismereteket, szerezzenek tapasztalatot.

A pedagógus feladata ez esetben a tudatos pedagógiai jelenlét, amely megmutatkozik:

- a tanulás pszichés, valamint személyi és tárgyi feltételeinek megteremtésében,
- a tanulás folyamatában a gyermeki tanulás elősegítésében,
- a problémamegoldás, a „felfedezés” támogatásában, ösztönzésében.²

A gyermekközpontú óvodapedagógiában a tanulási folyamat azonban szűken is és tágan is értelmezhető. Szűken, ha egy adott témával kapcsolatos ismeret, tudás megszerzéséről beszélünk, és tágan, ha tapasztalatok, benyomások, viselkedésminták stb. megszerzésére irányuló gyermeki tanulás állandóan jelen lévő folyamatára gondolunk. Épp ezért érzem olyan fontosnak és kiemeltnek a pedagógus attitűdjét, támogató jelenlétét a tanulás, nevelés irányításának a fejlődés elősegítésének érdekében az óvodai a mindennapok minden percében.

A közvetett nevelőhatást – hosszú évek tapasztalata után – én sokkal sikeresebbnek érzem, mint a direkt irányítást.

Kolléganőimnek sem és nekem sem volt könnyű ennek a „látásmódnak” a megtanulása. A „háttérben maradás” tudományát kellett először magamnak is elsajátítanom, megértenem. Rá kellett éreznem arra – talán ez volt a legnehezebb –, hogy annak ellenére, hogy idáig én irányítottam, most teret kell engednem a gyermekek igényeinek, engednem kell, hogy a képességeiknek, fejlettségi szintjüknek megfelelően maguk oldják meg a „saját problémáikat”, mert ez számomra is eredményesebb lesz. Azért, mert ha a gyermekek saját belső kíváncsiságuktól vezérelve vesznek részt a folyamatokban, és nem az irányításomat, hanem csak támogató, biztató jelenlétemet érzik, akkor partnerként lehetek jelen az életükben és így jobban segíthetem fejlődésüket.

Eleinte nagyon gyakran kellett dr. Thomas Gordon kérdését feltennem magamban, „**Kié a probléma?**”, illetve támaszkodnom Maria Montessori pedagógiájára, miszerint: „**Segíts nekem, hogy magam csinálhassam!**” Szerencsére hamar ráéreztem arra, hogy akkor segíték a gyermekeimnek a legtöbbet, ha megteremttem a feltételeket ahhoz, hogy kipróbálhassák önmagukat, felmérhessék saját képességeiket. Tudatos átgondolás, felkészülés után „CSAK” a körülményeket teremtettem meg a gyermekek számára. Például, biztosítottam a rugalmas napirendet, azon belül a szabad játék elsődlegességét, a játékhoz szükséges eszközök elérhetőségét, a játékhoz szükséges hely kialakítását, a játék kiteljesedéséhez szükséges feltételeket. Párhuzamosan egyszerre, egy időben, csak más-más helyszínen a csoportszobában – szőnyeg, asztal, babasarkok stb. – biztosítottam a feltételeket a különféle tevékenységekhez, a gyerekek élhettek a szabad döntés lehetőségével, választhattak stb.

Az apró napi sikerek sokat segítettek abban, hogy ne adjam fel, hogy próbálkozzam tovább. Nagyon hamar láttam a különbségét annak, hogy a gyermekek hogyan reagálnak arra, ha megkérdem őket, ha problémahelyzetet teremtek, ha több felkínált lehetőség várja őket, melyet kortársaikkal fedezhetnek fel, ha engedem, hogy válasszanak, illetve arra, ha csakis direkt módon én irányítok.

Egészen más érzés volt, hogy másként bíztak meg bennem, és csak szükség esetén kérték a segítségemet.

Egy szeretett felnőttből, akit tiszteltek, a szeretett felnőtt társukká, egyenrangú partnerüké, barátjukká, játszópajtásukká válhattam. Épp ezért sokkal inkább elfogadták kéréseimet, javaslataimat,

az általam közvetített mintákat. Bár érezték a felnőttiségem felelősségét, mégis egy lehettem közülük, és ennek volt igazi „ereje”. Ezért érzekeltem és értettem meg, hogy ennek a tudatos pedagógiai JELLENLÉTNEK mekkora jelentősége van, és mennyivel sikeresebb, mint a direkt irányítás.

Mi, óvodapedagógusként ismerjük a gyermekek életkori sajátosságait, megtanultuk a személyes bánásmód differenciált alkalmazását, tehát minden képességünk megvan ahhoz, hogy ezt a nevelőhatást sikeresen alkalmazni tudjuk már az óvodába lépés pillanatától kezdve!

(A következő számban folytatjuk.)

AJÁNLOTT IRODALOM:

- Dr. Pálfi Sándor (2019): Az óvodai játék a gyermekközpontúság mutatója. *Sprint Kiadó, Budapest.*
- Dr. Gyurkó Szilvia gyermekjogi aktivista <https://hintalovon.hu/>, <https://www.facebook.com/hintalovon/> cikkei, tanulmányai
- Dr. Vekerdy Tamás (2003): A pszichológus válszól Gyerekekről felnőtteknek. *Nők Lapja Műhely, Budapest.*
- Dr. Vekerdy Tamás (2006): Felnőttek és gyerekek. Mit akarunk egymástól? Pszichológiai írások; *Saxum kiadó, Budapest.*
- Dr. Vekerdy Tamás (2006): Az óvoda és az első iskolai évek a pszichológus szemével. Második, átdolgozott kiadás. *Saxum Kiadó, Budapest.*
- Dr. Vekerdy Tamás (2011): Érzelmű biztosság. Mit kell (ene) tudnunk a gyerekekről és magunkról? Válogatás Vekerdy Tamás legjobb előadásáiból; *Kulcslyuk Kiadó, Budapest.*
- Dr. Vekerdy Tamás (2013): Jól szeretni: Tudod-e milyen a gyerekek. *Kulcslyuk Kiadó, Budapest.*
- Dr. Vekerdy Tamás (2016): Gyerekek, óvodák, iskolák. Bővített, átdolgozott kiadás. *Saxum Kiadó, Budapest.*
- Hornyán Anna (2018): Szubjektív útmutató a projektszemléletű óvodai élet vezetéséhez, gyakorlatban történő alkalmazásához. *Sprint Kiadó, Budapest.*
- Hornyán Anna (2021): Konfliktuskezelés Az óvodában alkalmazható hatékony konfliktuskezelési módszerek ötlettára. *Sprint Kiadó, Budapest.*
- Körmöci Katalin (2012): Kézikönyv a projektszemléletű óvodai életéről. *Sprint Kiadó, Budapest.*
- Körmöci Katalin (2014): Hová bújít a matematika? I. kötet. *Sprint Kiadó, Budapest.*
- Körmöci Katalin (2014): Hová bújít a matematika? II. kötet. *Sprint Kiadó, Budapest.*
- Körmöci Katalin (2015): Ügyesdjünk együtt! Hová bújít a matematika? III. kötet. *Sprint Kiadó, Budapest.*
- Körmöci Katalin (2016): Süssünk, főzzünk együtt, táplálkozzunk egészségesen. *Sprint Kiadó, Budapest.*
- Körmöci Katalin (2018): Gyermekünk érdekében fejlődésük elősegítésére – A személyes bánásmód kézikönyve. *Sprint Kiadó, Budapest.*
- Körmöci Katalin (2019): A gyermek szükségleteire épített tanulás az óvodában. *Flaccus Kiadó, Budapest.*
- Dr. Pálfi Sándor-Vargáné dr. Nagy Anikó (2021): Gyermeki jogok és szükségletek az Alapprogram tükrében. *Óvodai Nevelés szakmai-módszertani folyóirat, LXXIV. évfolyam 2021. május.*

² Körmöci Katalin (2015): Óvodapedagógiai Kislekikon. *Flaccus Kiadó Kft., 102. oldal*

Kundakker Ferencné
köznevelési és felnőttképzési szakértő

Emberierőforrás-menedzsment az óvodákban? (3. rész)

10. Továbbképzés:

10.1. Belső továbbképzés vezetése, irányítása:

Feldolgozandó témakörök az egységvezetői belső továbbképzés keretében:

Folyamatszabályozásról és irányításról:

- Jövőkép, stratégiák és közös célok kitűzése, iránymutatás, stratégiaalkotás.
- Felelősségvállalás és felelősségi körök delegálása.
- A csapat működési rendjének kialakítása.
- A folyamatok követése: szabályozás és ellenőrzés, ellenőrzési pontok kijelölése, kritériumok állítása (mennyiségi és minőségi).
- A minőségfejlesztés tényezői a beosztottak munkavégzésében.

Problémamegoldásról, elemzésről:

- A problémamegoldás folyamata.
- A problémák azonosítása és elemzése, az információk feldolgozása.
- Tények, elvek, koncepciók világos kifejtése, alkalmas (asszertív, kooperatív) stílusban.
- A csoport bevonása a problémamegoldásba.
- A nyertes-nyertes megoldás kialakítása a problémamegoldási folyamatban.
- A munka komplexitásának és sokféleségének kezelése.

Szervezésről, időgazdálkodásról:

- Feladatok és prioritások meghatározása, az idő tervezése.
- A működési terek optimalizálása.
- Szisztematikus munkavégzés (algoritmusok felállítása).

10. 2. TEAMEK működtetése – humán erőforrás-menedzser irányításával:

1. Alapozó terápia, gyógytestnevelés.
2. Nyelv beszédfejlesztő, idegen nyelv az óvodában.
3. Belső nyelvtanfolyam – angolból.
4. Fejlesztőpedagógiát végzetek csoportja.
5. SINDELAR-tanfolyamot végzettek.
6. Ayres-tanfolyamot végzettek.
7. Egységvezetők tájékozottságát elősegítő. (Irodalomajánlás, jogszabályfigyelés, házi bemutatók, pályázatírás)

10.3. Teamépítés technikái, módszerei:

- A csoportból csapattá válás hatáskörei, a kiemelkedően teljesítő csapatok jellemzői.
- A rendelkezésre álló vezetői eszközök és azok egymásra hatása.
  - közös jövőkép, célok létrehozása,
  - közös értékrend, és bizalom alakítása,
  - a személyiségek szerepe a teamben.
- Szervezeti struktúra és működési folyamatok csapatformáló hatásának használata.
- A terek kialakítása és berendezése.
- Irányítási és teljesítményértékelési módszerek.
- A csapattá formálódás, a csoportdinamika szabályszerűségek megismerése.
- A funkcionális csoportszerepek és a csapatépítő szerepelemek egymásra hatása a teamben.
- Konfliktuskezelési technikák.

11. Vezetői csapatépítés:

Az emberi erőforrás fejlesztése három tényező egymásra hatásában valósul meg: a vezető irányítása által, a munkatársakkal együtt és szervezeti keretekben.

11.1. Tréning szervezés

A fenti hármas egységre épülő *tréning megszervezésének háttere:*

A személyes integritás élményéből kiindulva épül fel a társak között a bizalom.

A szerződés lépcsőin az egyének eljutnak a közös elhatározásig, miközben megfigyelhetik a vezető munkáját is (közös célok, értékek, szerepek, szabályrendszerek, a külső környezet alakítása).

A tapasztalatok és a tudásanyag hatására (szervezeti és csoportdinamikai) az egyének tettei készségei elkötelezettséggel párosul.

11.2. Coaching – Személyre szabott vezetőképzés:

A coaching célja: valamely területen a legjobbnak lenni, amely eléréséhez az út a rendszeres tréningen keresztül vezet.

Eredményorientált világnak egyik kulcsfogalma a változás. Hiszek a szervezetek és az emberek fejlődésében.

Forrás: <https://www.spiritualcoach.hu/coaching-dij/>

12. Hatékony információs rendszer működtetése:

- A működést szabályzó jogi dokumentumok megfelelősége és ezek frissítése.
- A külső és belső jogszabályok nyilvánossága, hozzáférhetősége.
- Az intézmény alkalmazottai, illetve az érintettek által a jogszabályok betartása.

Ha magasan képzett szakembergárdával akarunk dolgozni, akinek célja a folyamatos fejlődés, akkor elengedhetetlen, hogy teljesítménymenedzsment-rendszerrel dolgozzunk.

Ha ez megvan, akkor már megtettük az első lépést ahhoz, hogy megtalálhassuk a megfelelő embereket.

Tisztán megfogalmazott célok és elvárások, valamint a fejlődést lehetővé tevő vezetői kommunikáció együttes hatásaként várható a munkatársak kompetenciaszintjének növekedése.

12.1. Projektalapú tervezés, módszer elterjesztése:

Meggyőződésem, hogy az intézmény életében a projekt-szemléletnek, a projektpedagógia módszerének az európai tendenciáknak megfelelően az eddigieknél nagyobb hangsúlyt kell kapnia, hiszen ez jól szolgálja az eredményességünket.

12.2. Nemzetközi együttműködés létrehozása:

Olyan projekt megvalósítása, amelyek nemzetközi együttműködésben zajlanak egyenrangú partnerintézmények részvételével, egy közösen választott témában, folyamatos munkával, közös projektermék elkészítésének céljával.

Kundakker Ferencné
köznevelési és felnőttképzési szakértő

A gyermek testi-lelki védelme – avagy mit kell tennünk óvodáskorú gyermekeinkért hátrányos helyzet, sajátos nevelési igény, csonka család, veszélyeztetettség esetén?

A gyermekekért érzett felelősség, a hátrányos helyzetű és különböző problémákkal küzdő, a csonka családban felnövő, a covid-járvány miatt szüleiüket elvesztő óvodások helyzete és segítésük gondolata sokat foglalkoztat. Örömmel tölt el, ha mind többen a gyermekek mindenek felett álló érdekével foglalkoznak.

Magyar Televízió 2021 decemberében a Jónak lenni jó című műsorában a covid miatt árvákká lett gyermekek megsegítésére gyűjt adományokat a Regőczy István Alapítványnak.

A Regőczy István Alapítványt Áder János köztársasági elnök hozta létre azzal a céllal, hogy hosszútávú és személyre szabott gondoskodást biztosítson azoknak a gyermekeknek, akik a világjárvány idején elvesztették egyik vagy mindkét szülőjüket.

Az alapítvány olyan támogatást kíván biztosítani, amely megoldást jelenthet mindaddig, amíg a gyermek nagykorú lesz, vagy befejezi a tanulmányait, munkába áll és képes saját magáról gondoskodni.

Mi, pedagógusok mit tehetünk értük?

Testi és lelki védelemre van szükségünk. A programunkban meghatározott célok szerint feladatunk a gyermekek testi és lelki védelmének biztosítása a családon belül és az óvodai életben is.

Feladataink minden nevelési év elején:

- Egyeztetés az önkormányzat vezető főtanácsosával a hátrányos helyzetű, a hal-

mozottan hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett gyermekek számáról.

- Felmérés a gyermekek családi helyzetéről az alábbi szempontok alapján:
  - veszélyeztetettek száma,
  - halmozottan hátrányos helyzetűek száma,
  - sajátos nevelési igényű gyermekek száma,
  - csonka családban nevelődők száma,
  - bejáró gyermekek száma.

A csoportban dolgozó óvodapedagógusok és a gyermekvédelmi felelős rendszeres feladatai:

- A veszélyeztetett, a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek életének figyelemmel kísérése.
- A csoportnaplóban kiemelten feljegyzések készítése.
- A balesetek megelőzése érdekében a gyermekek figyelmének rendszeresen felhívása a veszélyekre, a helyes játékhasználatra.
- Az eszközök napi rendszeres ellenőrzése, a veszélyes eszközök eltávolítása, a vezető figyelmének felhívása ezekre.

- Szükség esetén a probléma jelzése a gyermekvédelmi felelős felé, melyet gyermekvédelmi felelős a Gyermekjóléti Szolgálatnak írásban továbbít.
- Szükség esetén a gyermekvédelmi felelős feladata, a családlátogatás elvégzése a problémás gyermekeknél.

Felelősök: óvodapedagógus, gyermekvédelmi felelős.

A veszélyeztetett, a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre nagyobb odafigyelés szükséges, ezért több lehetőséget kínálunk a szülőknek a kapcsolattartásra, pl.: fogadóórák, beszélgetések. A szülők figyelmét többször is felhívjuk, hogy problémáinkkal bármikor hozzánk fordulhatnak. Ha nem áll módunkban segíteni, szakemberekhez irányítjuk őket, akikkel kapcsolatot tartunk fenn.

Ezek:

- Gyermekorvos.
- Gyermekjóléti Szolgálat.
- Önkormányzat Képviselő-testület Szociális Bizottsága.
- Korai Fejlesztő.
- Nevelési Tanácsadó.
- Megyei Szakértői Bizottság.

A nevelőtestület módszertani felkészítése a korszerű nevelési-oktatási módszerek alkalmazására (drámapedagógia, projekt-módszer, kooperatív technikák).

Tárgyi körülmények terén:

- Játékok, bútorok felújítása és pótlása.
- Képességfejlesztő eszközök beszerzése.
- Udvari játékok bővítése (EU-szabvány-nak megfelelően).
- Központi iskola kispályájának felújítása.
- Óvodaépület teljes felújítása, korszerűsítése.

Javaslatok:

- Mérések végzése.
- Sajátos nevelési igényű tanulók oktatásának biztosítása integráltan.
- Olvasási zavarral küszködő tanulók számára szükséges a fejlesztőpedagógusok és logopédusok foglalkoztatása első évfolyamokon (értő olvasás segítése).
- Tovább kell folytatni a felzárkóztató oktatást, korrepetálást az etnikai és a tanulásban nehezen haladó gyermekek számára.

Gyermekvédelem:

Megfelelő együttműködés kialakítása a gyermekjóléti szolgálat, a gyámhatóság, az iskolai gyermekvédelmi felelőse, az intézményvezetők között, ami jó alap arra, hogy a szükséges lépéseket a felmerülő akadályok esetén azonnal megtegyék.

Naprakésztség, az ismeretek folyamatos frissítése fontos!

Feladatok:

- Óvodai, iskolai gyermekvédelmi munka szakmai segítése.
- Családok segítése a szociális munka és a szociálpedagógia eszközeivel.
- Fontos a prevenció érdekében a megfelelő felvilágosítás.

Javaslatok:

- A veszélyeztetett gyermekek körének rendszeres felmérése, szükség esetén feladat- és intézkedési terv készítése.
- A gyermekvédelmi felelős, gyermekjóléti szolgálat és gyámhatóság szoros együttműködése.

Helyzetelemzésben felmerült esélyegyenlőségi kockázatok és problémák:

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számának várható

emelkedése- e gyermekek felmérése, nyilvántartása.

Anyagi behatároltság miatt a megfelelő szakemberek alkalmazásának ellehetetlenülése.

Beavatkozások:

Azonnali intézkedést követelő feladatok:

Az intézményekben a halmozottan hátrányos helyzetűek felmérése (felelős: intézmény gyermekvédelmi felelőse, a gyermekjóléti szolgálat vezetője és a gyámhatóság).

- Nevelőtestület módszertani felkészítése a korszerű oktatási módszerek alkalmazására, drámapedagógia, projekt-módszerek... (felelős: intézményvezető).
- Gyermekvédelmi felelős felkészítése az esélyegyenlőségi programból adódó feladatokra (felelős: intézményvezető).
- Együttműködések felülvizsgálata a társzervekkel – gyermekjóléti szolgálat, ki-sebbségi önkormányzat (felelős: jegyző).

Középtávú feladatok:

- Kompetenciamérések intézkedési tervének elkészítése (felelős: intézményvezető).
- Családi napközi működési feltételeinek segítése (felelős: jegyző).
- Esélyegyenlőségi munkacsoport felállítása és működtetése (felelős: jegyző).
- Pedagógusok továbbképzése (felelős: intézményvezető).

Hosszú távú feladatok:

- Adatszolgáltatási és minőségirányítási rendszer folyamatos bővítése (felelős: intézményvezető-jegyző).
- Együttműködési megállapodások megkötése a társzervekkel (felelős: képviselő-testület, a megállapodások előkészítésének felelőse: jegyző).
- Szakirányú pedagógusok alkalmazása (gyógypedagógus, logopédus...).

Indikátorok:

- Együttműködési megállapodások száma kettővel gyarapodik intézményi szinten.
- Települési szinten megalakul az esélyegyenlőségi munkacsoport.
- Családi napközi működhet a településen.
- 10%-kal nő a településen az integrációs pedagógiai ismeretekkel rendelkező pedagógusok száma.
- Kiépítésre kerül a komplex kompetenciamérés helyi akcióterve.

Tanulási módszerként a kooperatív tanulást jónak tartjuk.

Miért van szükség kooperatív tanulásra?

Egyre gyorsuló ütemben haladunk a hirtelen változó, információbázisú csúcstechnológia és a minden elemében összefüggő gazdaság korszakába. Az óvodákra, iskolákra új szerep hárul, ugyanis azon kívül, hogy növendékeit alapvető ismeretekkel és készségekkel látja el, a magas szintű gondolkodást, fejlett kommunikációs készséget és társas viselkedést is ki kell alakítsa az óvodás gyermekekben, a diákokban.

A huszonegyedik század küszöbén a radikális gazdasági és demográfiai változások oktatási rendszerünk újraértékelését teszik szükségessé. A modern iskola a huszonegyedik század gazdasági és társadalmi életében betöltendő szerepekre készíti fel növendékeit, ez a feladat gyökeresen más, mint az iskolák megszokott, hagyományos szerepe.

SZOCIÁLIS ÉS ÉRZELMI FEJLŐDÉS

Képesség társas kapcsolatokra

A társadalmi beilleszkedéshez elengedhetetlen képességeket – például azt, hogyan viselkedjünk és kommunikáljunk másokkal úgy, hogy hatékonyan tudjunk együttműködni velük – csak gyakorlással, vagyis együttműködéssel, interakciók révén lehet elsajátítani. Ha tehát az a célunk, hogy a diákokat a jövő munkaerőpiacára készítsük fel, akkor elengedhetetlen, hogy a tanterv-reform a kooperatív tanulás alkalmazását is jelentse.

A szerepvállalás képessége

A kooperatív tanulás hatására fejlődnek a kognitív és az érzelmi igénybevétel kívánó szerepek vállalásához szükséges képességek. Elméletben a szerepvállalás és a lehetőség kooperatív interakciókra az erkölcs fejlődésével is összefügg. Azt, hogy a diákok egymást megértsék, képesek legyenek beleélni magukat egymás helyzetébe – a kölcsönös egymásraultaltság érzésének növekedése révén valószínűleg a két- vagy többoldali kommunikáció is segíti.

Sinkovicsné Király Angéla

főszerkesztő-helyettes (Óvodai Nevelés szakmai-módszertani folyóirat)
szakmaivezető-helyettes (XXII. kerületi Egyesített Óvoda)

Pályázat a segítőknél

Hazánkban egyre több szervezet, alapítvány egészíti ki a krónikusan beteg, fogyatékkal élő vagy a lelki egészség szempontjából veszélyeztetett gyermekek gyógyulását, rehabilitációját speciális terápiákkal, szeretnék számukra elviselhetővé tenni a különböző kezeléseket, vagy gyorsítani a gyógyulást, a fejlődést. Ezek a terápiák különböző módon támogatják a gyógyulást, a fejlődést.

Csak néhány a teljesség igénye nélkül:

- A művészetterápia abban segít, hogy az érzelmeket, gondolatokat szavak nélkül, nonverbális eszközökkel fejezzék ki az abban részt vevők. Sok esetben nehezített a gondolatok, érzelmek kifejezése, ilyenkor a résztvevők a művészet eszközeivel tudják kifejezni, kitáncolni, kifirkálni magukból a feszültséget, problémáikat, átélhetik a kreativitás, az alkotás örömeit.

- Az élményterápia során a gyermekek biztonságos, de érdekes, kihívásokkal teli környezetben próbálhatják ki képességeiket, tapasztalhatják meg határaikat, sok esetben átlépve azokat, megérezhetik belső erejüket. Ezek az élmények biztositják, hogy új társas kapcsolatokat szerezzenek, vidáman szórakozzanak.

- Az állatasszisztált foglalkozásokon speciálisan képzett kutyák vagy lovak jelenléte javítja a gyermekek fizikai, érzelmi, kognitív állapotát. Már régóta bizonyított, hogy az állatok jelenléte pozitív hatással van az emberre. A foglalkozásokon segítik a feladatra koncentrációt, az együttműködést, a feladatmegoldást. Elterelheti a figyelmet a betegségről, az esetleges fájdalomról. Pszichés problémákban segítenek, nagy hatással működik a különböző sérüléssel rendelkezők esetében is.

A MOL Alapítvány már évek óta támogatja **Gyermekgyógyító Programja** keretében azokat a szervezeteket, alapítványokat, intézményeket, akik ezt a feladatot felvállalták. 2005 óta 550 rehabilitációs program kapott támogatást a gyermekélethelyettesítő területéről.

Nagy szükség és igény van ezeknek a szervezeteknek a munkájára. Terápiás tevékenységük hatására a programokban részt vevők élete könnyebbé válik, segíti integrálódásukat, betegségük elviselhetőbbé válik.

A családok, szülők számára is nagy segítség, hiszen a szülőcsoportokban talál-

koznak a hasonló problémával küzdőkkel, megtapasztalják, hogy nincsenek egyedül, segítséget kapnak a nehézség feloldozásához, kezeléséhez.

77 szervezet nyújtotta be pályázatát, 8 megyéből és Budapestről 35-en részesültek támogatásban. A pályázatokat orvosszakértők és szakmai zsűri bírálta el. Előnyben részesültek az elbíráláskor, akik konkrét, jól körülhatárolt betegség- vagy rizikócsoport számára szervezett programokra kérték a támogatást. Továbbá azok a programok, amelyek – célcsoporttól függően – beépítettek rendszerszemléletű családterápiás elemeket a programba, vagy a gyermekek terápiájával párhuzamosan szülőcsoportokat tudnak szervezni. A pályázat segítségével meg tudnak valósulni terveik, táborok.

A támogatásból 10 művészetterápiás és 25 élményterápiás program, illetve évközi tábor valósulhat meg. A programok között van olyan, amely mese- vagy drámapedagógiára épül, zene-, festészet- vagy egyéb művészeti terápiával dolgozik, de egyre növekvő tendenciát mutat az állatasszisztált, azaz speciálisan képzett kutyák és lovak bevonásával végzett terápiák száma. Idén 10 újonnan pályázó szervezet nyert el támogatást a programban.

A nyertesek különböző megoldásokkal szeretnék oldani a gyermekek problémáit:

- A szorongással, magatartászavarral küzdő gyermekek és családjaik számára fal- és sziklamászást kínálnak.

- A meseterápia a különleges testvérekért jött létre, amely fogyatékkal élő gyermekek testvéreinek nyújt támogatást.

- A művészetterápiás foglalkozások a gyermekvédelmi gondoskodásban és romtelepen élő fiataloknak segítenek.

- A zeneterápiás foglalkozás pedig, a koraszülött és eltérő fejlődésű gyermekeknek és családjaiknak.

Ez a néhány felsorolás csak töredéke annak, amit ezek a szervezetek nyújtanak. www.molalapitvany.hu

Felbecsülhetetlen a tevékenységük!

Gratulálunk a nyertes pályázóknak, munkájukhoz sok sikert kívánunk!

Patai Edit
óvodavezető (Erzsébetvárosi Dob Óvoda)

„Hűvös ősz” Dr. Hűvös Éva emlékére

Az Erzsébetvárosi Dob Óvoda 2021. 10. 15-én tartotta új hagyományának nyitónapját, a **Hűvös Ősz emléknapot**.

A nap mottója: „Ünneplünk és emlékezünk” volt.

Az ÜNNEP a **Differenciált Óvodai Bánásmód** program a „Kell és a Lehet között”-nek szólt, amely az OKI-ba való bejegyzés 25. évfordulóját ünnepli idén. A negyedszázados, bárki által adaptálható D.O.B. program egy komplexen kidolgozott program, rendszer, módszer.

A D.O.B. program a '80-as években korát meghaladó eszmével vált híressé az alternatív pedagógiák sorában. A Lóczy Intézet elméleti és gyakorlati elemeire épül, a kisgyermekkorai nevelés folytatásaként. *Pedagógiai értékei a mai óvodapedagógiában még inkább helytállóbbak lettek a korszerű elméleti és gyakorlati szakmai értékei által – többek között a mai „felnőttkép”, az életpálya pedagógus-kompetencia-elvárások tekintetében.*

Az EMLÉKEZÉS az emléktábla avatással, koszorúzással történt. Mindezt Erzsébetvárosi Önkormányzatának támogatásával, közreműködésével. Dr. Hűvös Éva munkásságának emléket állítva annak az intézménynek a falán, ahol egy testület segítette őt a műhelymunkában, ahol megszűletett a D.O.B. program. 5 éve elindított folyamat, egyeztetés után mostanra megvalósult a munkásságához méltó emléktábla. Ez közös ügygé nőtte ki magát a fenntartó és az óvoda együttműködésében.

A rendezvény az Erzsébetvárosi Dob Óvoda testületének részvételével, emlékműsorral kezdődött a polgármesteri köszöntő után. A koszorúzási szertartás után

a vendégek egy kiállítást tekinthettek meg dr. Hűvös Éva munkásságáról, a D.O.B.

program alakulásáról, létjogosultságáról, értékállóságáról az innovációk során. Jelen voltak a Budapesti POK, a MPT, az OH képviselői, a régi Dob utcai kollégák, a Hűvös család és számos szimpatizáns, érdeklődő – aki ismerte és szerette őt. A múlt, a jelen, és a jövő dimenziói egyértelműen megmutatták az óvoda elkötelezettségét, misszióját, melyet bázisintézményként is feladatának tart a jó gyakorlat megosztása során. A vendégek egy emlékkiadványt kaptak az óvoda újságából, a Dobilóból, ami Hűvös Évára való emlékezés régi és új kollégák tollai által.

Ezen a napon valami ismét elindult a Dob utcai óvodában, amit folytatunk, mert tudjuk, folytatni kell. Jövő évtől a mottónk: „Szakmászunk” és emlékezünk – Hűvös Éva szavával élve. Egy szakmai találkozó keretében szeretnénk együtt gondolkodni, beszélgetni azon kollégákkal, óvodákkal, akik szintén szimpatizálnak Éva munkásságával, illetve a D.O.B. programot alkalmazzák a gyermekek nevelése során. Ez újabb közös ügyet, értéket teremt az óvodapedagógiában, amit csak együtt tudunk képviselni!

Harasztiné Bata Zsuzsanna
Nyugalmazott óvodapedagógus

„Kezünkben és szívünkben egy életmű”

Az Erzsébetvárosi DOB ÓVODA Jubileumi emlékszámja van kezemben, mely 1996-2021 közötti évekről ad tudósítást az Intézményben folyó programról, melynek megálmodója, szervezője, kivitelezője, példaadó értékű személyisége **dr. Hűvös Éva volt**.

Valójában nem álom volt, amit alkotott és munkatársaival kipróbált, majd műhelymunkában megfigyelésekkel, kísérleti tanulmányokkal, szakmai vitákkal a legfelsőbb szintre emelte.

Mi is volt ténylegesen ez a program? **Differenciált óvodai bánásmód az óvodapedagógiában.** Mögötte ott volt a pszichológia,

a szociológia már a '80-as évektől országos és nemzetközi szinten.

Patai Edit óvodavezető megidézt gondolatait én magam is vallom

és vallottam, mely valóban próba volt azokban az években, évtizedekben.

Jelzem, hogy azok az értékek, melyet dr. Hűvös Éva vallott:

- Az autonómia, a kapcsolatépítő kommunikáció.
- A befogadás.
- A kompetencia vegyes csoporttal.
- A differenciált bánásmód a lehetőségek tárházában.
- A szabad döntés, a szabad mozgás.
- A kööttségek hártása, mind-mind akkoriban egyfajta kérdőjel volt.

A mai nap emlékező óráiban, eseményeiben jut eszembe, hogy beosztott óvónőként, mégis szabad emberként dolgozhattam. Lehajoló szeretettel és figyelemmel fordultam a szorongó gyermekek felé, akár roma gyermekek vagy sajátos nevelési igényűek legyenek, és értéket közvetítettem feléjük. Zenében, irodalomban, a környezet iránti látásmódban, testi nevelésben stb. Hagytam személyiségük kibontakozását, miközben szigorú keretek, 30-as létszám feletti csoportokban kellett dolgoznom 1977-től gyári óvodában.

Más óvodai intézményekben is pernyi pontossággal kiszámított napirend szerint dolgoztak a '80-as években az óvónők, figyelve a játékidőre, mely keretek között volt, és a nagy létszámú csoportok étkeztetése, altatása is szigorú terv szerint zajlott.

Az úgynevezett kötelező foglalkozásoknál a '90-es évektől jött változás az új oktatási és nevelési programmal.

Dr. Húvös Éva módszere a Dob utcában újdonság és nagy döntés volt, azaz mindannyian mások vagyunk.

Vannak átlagos fejlettségű gyermekek, vannak sajátos nevelési igényűek, vannak nemzetiségiek, vannak a hátrányos helyzetűek, vannak a tehetségesek.

A genetika meghatározza jelenüket, jövőjüket, de a családi hagyományok és szokások is döntőek. Kell a humor is néha, kell a kivárá, a befogadás, kell a differenciálás, figyelem a rendre és a rendtelenségre, a szituációkra és az érzékenységre.

Fontos a folyamatkövetés.

Ezek dr. Húvös Éva számára fontosak voltak.

Az emlékezőnapon, 2021. október 15-én a már felnőtté vált hajdani óvodások jöttek vissza. Drámajátékot játszva, lanton, dobon és más hangszeren kísérték az énekeseket, verseket, mondókákat.

Élmény volt őket hallani.

Az óvoda épületében, a kiállítóteremben képernyőn, **videófilmen láthattuk magát az óvodapedagógust, a pszichológust s tudós nőt, az embert is, láthatuk a mosolyát, együtt gyerekekkel és felnőttekkel.**

Személyisége szuggesztív.

Vallomása szerint valamikor fiatalon nyomdász volt, majd óvónő.

Szakképzettsége óvodapszichológus.

Tudományos fokozatai: a pszichológiai tudományok kandidátusa.

76 publikációja jelent meg, a D.O.B. alternatív programmal országos nevet szerzett.

Az Autonómia Aktív Nevelést Támogató Egyesületnek elnöke, nemzetközi társaságok vezetőségének tagja.

A kisgyermekkel való bánásmód és szemlélet foglalkoztatta a kezdetektől, a nyitottság, a kíváncsiság, a gondolkodás újrendezése, a személyes és közös élmények.

Érezte, hogy a sikerhez kell a tanulás, a felfedezés vágya.

Az interakciókhoz kell a kontaktuskeresés, a tolerancia, a konfliktusokban kell a mély szociális érzékenység.

Az emlékezőkiállításon tablók, plakátok, naplók, tervek, fényképek gyermekrajzok láthatók.

A falon: **Radnóti Miklós-vers idézet:**

„Én, én vagyok magamnak,
s neked én Te vagyok.
S te Én vagy magadnak.
Két külön hatalom.
S Ketten mi vagyunk.
De csak ha vállalom.”

Táblaavatás:

Erzsébetváros önkormányzatának alpolgármestere, **Szűcs Balázs** emlékezik és köszönti a megjelent önkormányzati s más intézmények küldötteit, akik elhozták a hála és emlékezés koszorúját.

Száma kétszer két szó volt a mai napon fontos:

KELL és LEHET

a KÜLÖNBBSÉG és a LEHETŐSÉG

Szűcs Balázs emlékeiben megjelent az évtizedekkel korábbi óvodáskor, a gyermekkor, amikor nehéz volt az elválás szülőktől, és az akkori módszerek nem könnyítették meg sem a gyermek, sem a szülő számára ezt. Vannak olyan gyerekek, akiknek egész életére kihat a szorongás, ha nincs értő, szerető óvodapedagógus, aki megkönnyíti a beszoktatás heteit. Most arra a neves pszichológusra, óvodapedagógusra emlékeznek a jelenlévők, akinek látásmódja, személyisége új irányt, célt, utat mutatott a Dob u. 95. új programja szerint.

Az önkormányzat támogatja a KELL ÉS LEHET programot. Szerintük kell emlékezni, nyomon követni, kell figyelni és folytatni dr. Húvös. Éva megkezdett munkáját, hogy a világ ne legyen szürke, kicsi és kegyetlen.

Köszönet mindazoknak, akik felidéztek a régi emlékeket, köszönet az önkormányzati óvodák vezetőinek jelenléteért, köszönet a virágokért, emlékezőkoszorúkért és mécsesekért.

Vigyék emlékét – mondta – dr. Húvös Évának, aki 1942–2014 között élt, munkássága meghaladta az elméleteket és gyakorlatot, hatalmas úttörőmunkája, alkotása az alternatív óvodapedagógiában a Jövőnknek szól.

Beszéde végén **megköszönte Patai Éva vezető óvodapedagógusnak és nevelőtestületének, valamint munkatársainak, hogy őrzik dr. Húvös Éva nevelési módszereit, eszközeit a Dob Oviban.**

Uzsoki Ágota

intézményvezető
(Ficánkoló Delfinek Óvoda, Budapest)

Zöldhegyi Dóra

óvodapedagógus, pedagógus asszisztens, csecsemő- és kisgyermekgondozó
(Ficánkoló Delfinek Óvoda, Budapest)

„A Természet létezhet ember nélkül, de az ember nem élhet természet nélkül”

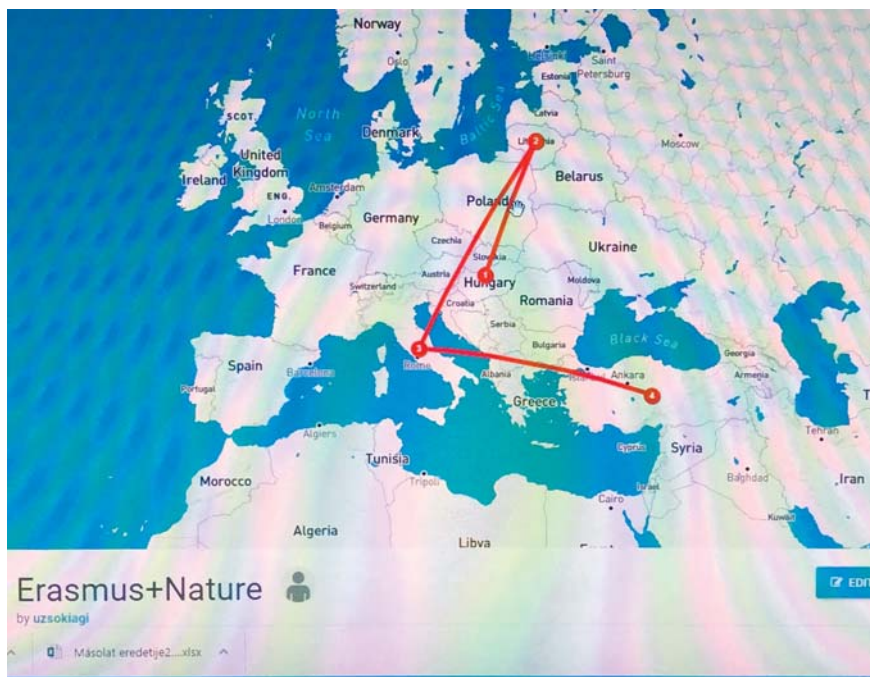
ERASMUS + Project KA229-School Exchange Partners – 2020-1-HU01-KA229-078730

Intézményünk 2020. október elején megpályázott és meg is nyert egy projektet az ERASMUS+ keretein belül, mely „A természet élhet ember nélkül, de az ember nem élhet természet nélkül” címet kapta! Ebben a projektben másik négy országgal dolgozunk együtt. Mivel régóta dédelgetett álmunk volt, hogy intézményünk részt vegyen egy ilyen nagy volumenű pályázatban, így nagyon nagy izgalommal vetettük bele magunkat a munkába.

A kapcsolatfelvételt követően, azonnal felosztottuk a feladatokat az országok között, és rendszeres közös zoom-találkozókon keresztül tartottuk a kapcsolatot a többi országgal. Létrehoztunk Facebook-csoportokat a projektben részt vevő kollégáink és a szülők számára, hogy folyamatosan tudjuk őket informálni a projektben történő eseményekkel kapcsolatban, illetve egy Erasmus+ sarkot az intézményünk folyosóján.

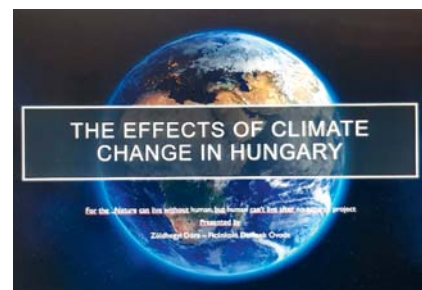

A gyerekek munkáiból és az országok közös szavazatai alapján lett kiválasztva a logónk is, melyet Litvánia nyert.

Bár a pandémia igencsak akadályozta a közös munkánkat, azért igyekeztünk a kitűzött célokat megvalósítani a lehetőségeinkhez mérten.

Magyarország tématerve leginkább személyre szabott és adaptív tanulásra épült. A tevékenységeken belül a gyerekek csoportosították a képek alapján, mi az, ami ártalmas a földünknek, ezáltal a klímának. Illetve a csoportok játékba integrálva gyakorolták, hogyan tudjuk megóvni a földet a káros hatásoktól. Felhívtuk a figyelmet az újrahasznosítás, elektromos autóépítés, víz és energiatakarékoskodás fontosságára. A legnagyobbak drámajátékon keresztül dolgozták fel a személtelés káros hatásának elkerülését. A „klímaváltozás hatásai a magyar éghajlatra nézve” címmel készült egy PPT-előadás is, melyet a többi országnak zoom-híváson keresztül adtunk át! Végül a gyerekek és családok közös újrahasznosított alkotásairól videófelvételt készítettünk, melyet egy virtuális kiállításon keresztül megosztottuk a többi országgal.

További feladataink közé tartozik még a veszélyeztetett fajok bemutatása Magyarországon, illetve a túlnépesedés és a digitális történetmesélés – erdőirtás!

A többi ország feladatai a következők lettek: Olaszország a gamifikáció és a környezetszennyezés, Törökország a videó-alapú tanulás, az energiaforrások hiánya és az újrahasznosítás, míg Litvánia a pro-

jektalapú tanulás, városterjedés témakörre választották.

A projektek célja, hogy szeretnénk a tagországok között e területeket átbeszél-
ni, bemutatni, egyetemi tanárok előadá-
sait meghallgatni és terveket, tanulási
módszereket megismerni és felhasználni,
szélesíteni a tudásunkat, illetve a kompetenciáinkat fejleszteni.

Közben kurzusokat (pl. echoprogram, E-twinning, klímaváltozás és környezet-
védelem, angol, mint nyelvtudásfejlesztés) végzünk, melyeket igyekszünk beil-
leszteni a projektbe.

Szeretnénk ezzel elsősorban a gyerme-
kekre pozitív hatást gyakorolni, és általuk
a szülőkre, pedagógusokra is. Célunk,
hogy a gyerekeket már ilyen fiatal korban
is tudatosan neveljük a környezetünk
megóvására, védelmére, s hogy ez nem egy
kiragadott tevékenység legyen, hanem
rutinná váljon az életükben.

Felhívva erre a figyelmüket, hogy bár
ők még gyerekek, mégis sokat tehetnek a
föld megóvása érdekében.

Folyóiratokban jelentetjük meg a pro-
jektünkkel kapcsolatban elért eredmé-
nyeinket.

A médiában és konferenciákon szeret-
nénk terjeszteni az elért eredményein-
ket, feladatainkat, hogy mekkora hatást
tudunk elérni és fejlődni, megújulni, in-
novatív módszerekkel. Jó példa erre, hogy
hiába volt covid, s bár nem tudunk utaz-
ni, az online zoomokon keresztül leg-
alább olyan hatásosan tudunk együttmű-
ködni a szülőkkel, gyerekekkel, illetve a
tagországokkal, mintha nem lettünk vol-
na „bezárva”.

Remélhetőleg az elkövetkező két év-
ben lehetőségünk nyílik a tagországokba
személyesen is ellátogatni, és megosztani
nézőpontjainkat, és megismerni egymás
kultúráját és oktatási módszereiket,
egyéb ötleteiket, nem csak a projekttel
kapcsolatban.

Vargáné dr. Nagy Anikó

főiskolai docens, EECERA országkoordinátor (DE GYGYK, gyermeknevelési tanszék, Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar)

Missziós tevékenység

Mint korábban már említésre került, az AMIT (Amerikai Magyar Iskolák Találkozója) <https://amit-ny.org/rolunk/koszonto> az Amerikaszerte jelenlévő óvodák számára segítő szándékkal kidolgozott óvodai programtervek készítésére kért fel hazai szakembereket. A feladatra magyar születésű és professzionális óvodapedagógus kollégákat kerestek fel, akik önkéntes tevékenység keretében vállalták, hogy az amerikai hétvégi (szombati) magyar óvodák és a diaszpórában élő magyar származású, magukat magyarnak valló családok gyermekeinek számára biztosítva a magyar nyelvű nevelést, tematikus programokat dolgoznak ki.

„Nyelvében él a nemzet” – mondja Kölcsey. A nyelv, a magyar nyelv ápolása az eszköz ahhoz, hogy fennmaradjon a közösség. Ezeknek a gyerekeknek magyarságtudatuk és a magyar nyelv megtartásához a hétvégi óvoda a legnagyobb hatású segítség, különösen abban az esetben, ha esetleg kétnyelvű családban élnek, vagy ha magyar családban is, de amerikai iskolába járnak, ahol angol nyelven tanulnak, angol nyelven beszélgetnek a barátaikkal, angol nyelvű a szomszéd gyerek és a média különböző forrásain is angol nyelven hallanak mindent.

Az óvodában, iskolában dolgozó pedagógusok jó szándékú magyar származású szülők (nem minden esetben pedagógusok!), akik vállalják, hogy kéthetente szombaton három órát foglalkoznak a gyermekekkel. Az ő munkájuknak a megsegítésére készül egy egységes, a következő évtizedeket (!) meghatározó magyar nyelvű, a magyar pedagógiai szempontokat szem előtt tartó, hivatásos pedagógusok által összeállított anyag, mely az ovisterv.org oldalra került feltöltésre és ott található.

Ezen a felületen a videók, dalok reklám nélkül jelennek meg, mely biztonságos a gyermekek számára, ugyanakkor gyorsan választhat a pedagógus, amivel sok időt spórolhat meg magának a felkészülés-kor. Amennyiben online nevelésre, oktatásra kerülne ismét sor, akkor szintén könnyen használható a felület. A gyorskeresés – mely szintén nagyon fontos – egy kattintással szakmai szempontok szerint történhet. A program úgy lett összeállítva, hogy szókincsében megalapozza az amerikai hétvégi magyar iskolai időszakot, és segíthet a hátrányos helyzetűek fejlesztésében is.

A feladatot három óvodapedagógus-alapdiplomával rendelkező szakember koordinálta: Szent-Gály Viola (köznevelési szakértő, Oktatási Hivatal), dr. Pálfi Sándor és Vargáné dr. Nagy Anikó (oktatók, Deb-

receni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar, gyermeknevelési tanszék).

A kidolgozandó programok témája előre meghatározott volt. A kidolgozandó programok elkészítését online tartott workshop formában segítettük, hiszen itt nem a magyar óvodai viszonyokban kellett gondolkozniuk. A feladat önkéntes volt, a pedagóguskollégák számára a jutalom a dícsőség.

Az AMIT-DMOIESZ (Diaszpóra Magyar Óvodák Iskolák Ernyőszervezete) felkérésére vállalt áldozatos munkájuk elismeréseként oklevelet kaptak a kollégák.

Az oklevéllel a szervezet elismerte, hogy az óvodapedagógus-kolléga hivatástudattal járult hozzá ahhoz, hogy a világ diaszpóra magyarságának számára közvetítse a szakmailag megalapozott, a gyermekközpontú szemléletet tükröző tartalmak biztosítását, amivel amellyel, hogy hozzájárultak a gyermekek holisztikus fejlődéséhez, segítettek kialakítani magyarságtudatukat. Missziós tevékenységük elismeréseként elismerő köszönet jár. A diaszpóra magyar közösségek 150 éves történelmében először valósult meg ilyen tematikus projekt.

Az általam vezetett „Csikó csapat” pedagóguskollégáinak tollából szemezgettem:

dr. Buglyóné Tóth Éva vagyok, háromgyermekes édesanya, pályakezdő óvodapedagógus. Eleinte közgazdászként kezdtem el

a pályafutásomat, azonban hamar rájöttem, hogy gyermekekkel szeretnék foglalkozni. Ezen a pályán megtaláltam, amit kerestem: gyermekekkel lehetek, segíthetek nekik a fejlődésükben, és általuk én is tanulok mindig valamit – róluk és magamról is. Nagy örömmel tölt el, hogy Vargáné dr. Nagy Anikó rám is gondolt, amikor elindult a kezdeményezés, miszerint a külföldön élő magyar gyermekek hétvégi óvodája számára projektterveket készítenek elismert, szakmaiságukban kiemelkedő óvodapedagógusok. A projektek kidolgozása során rengeteg tapasztalattal gazdagodtam, és boldog vagyok, hogy egy ilyen szakmai csapat része lehetek. Felemelő érzés volt és egyre bátrabbá tett az idő során az az összetartás, kedvesség és önzetlen segíteni akarás, amely az egész csapatra jellemző volt a kezdetektől fogva. Ez az elszántság rám is átragadt, és éreztem, hogy valami olyat csinálunk mi együtt, ami sok kis részből áll, de a végén egy mérföldkő lesz a külföldön működő magyar nyelvű hétvégi óvodák szakmai fejlődésének történetében. Bízom benne, hogy az elkészült munkákkal, a gyermekekkel

foglalkozóknak mankót, támaszt, segítséget nyújtanak majd a terveink, a gyermekeknek pedig önfeléd, élménydús és boldog együtt töltött napokat.

Nagyné Forgács Dorina vagyok, az óvodai programtervek egyik kidolgozója. Igazán hálás vagyok, hogy részese lehetek ennek a kezdeményezésnek. Pályakezdő óvodapedagógusként a programtervek megírása egy izgalmas kihívás volt számomra. Az online meetingek, az anyaggyűjtés és a tervezetek kidolgozása során rengeteg tapasztalattal és új tudással gazdagodtam, valamint csodálatos embereket ismerhettem meg. Örömmel és büszkeséggel tölt el, hogy egy ilyen csapatnak lehetek a tagja. Azt gondolom, hogy ez egy igazi csapatmunka volt, amihez minden-

ki hozzátett magából egy darabot és így születhettek meg ezek a programtervek. Bízom benne, hogy projektünk eléri a célját és segítséget tudunk nyújtani a külföldön élő magyar családok, szülők, gyermekek számára.

Szakál Vivien vagyok, 2018 óta hivatásom az óvodapedagógus szakma. Fiatal óvodapedagógusként nagy megtiszteltetésként életem meg, hogy a DMOIESZ és az AMIT által szervezett különleges küldetésben részt

vehetek, mint programtervíró hazai szakember.

Pedagógiai munkám fókuszában áll, hogy játékos keretek között, sokféle tapasztalat- és élményszerzési lehetőségek, változatos tevékenységek biztosításával és az érzékszervek bevonásával valósuljon meg a gyerekek személyiségének és egyéni képességeinek kibontakoztatása. Ezen tényezők szolgálták alapjául az általam írt programterveknek, melyekben természetesen a ha-

zai óvodapedagógia és gyermeklélektan értekei is érvényesültek.

Hálás vagyok, hogy a projektben való részvétellel szakmai tudásomat tovább bővíthettem, elismert kollégákkal dolgozhattam együtt, és ami számomra a legfontosabb, hogy az elkészült tervekkel segítséget nyújthattam a külföldi magyar családok gyermekeinek magyarságuk fenntartásához.

Prof. dr. Kerekes Judit

CUNY CSI matematika tanszékének vezetője, az AMIT alapító társelnöke, DMOIESZ diaszpórafelkészítő csoport

Utazz velünk az M1-es autópálya helyett az M3000-es Szósztrádán

Külhoni magyarok anyanyelv- és kultúrafelkészítő programja

A fenti program szükségességének indoklásaként idézem Amerika egyik legnagyobb magyar iskolája igazgató asszonyának helyzetértékelését: „Szomorú a jövőképünk. Alig van olyan óvodásunk, aki iskolára kész, mert a magyar nyelvtudásuk nem teszi lehetővé, hogy első osztályba kerülhessenek. Nem lesz első osztályunk.”

Elkerülhetetlenné vált az óvodai fejlesztő programok kidolgozása, az élményszerű tanulás megvalósítása. A megváltozott világ, a képi információk felgyorsulása megszabta a fejlesztés irányát: fejlesztő programjainkat – az idő szavát meghallva – gyorsan és következetesen megújítani, célirányos motivációs rendszerünket naprakészen frissíteni szükséges.

Egyre több a változó igényű gyermek. A **differentiált oktatás** a mindennapos iskolákban is ma már követelmény. A hétfégi magyar iskolákban ez fokozottan szükséges, tekintettel arra, hogy kevés gyermekünk hasonló felkészültségű, különböző nyelvi és kommunikációs képességgel bírnak, sőt vegyes életkorúak a tanulócsoportok.

Alapvető feladat kialakítani a **magyar beszéd** észlelését, megértését, a tudatos belső ismeretté formálását, internalizálását, a meglévő ismereteikhez kötését, a megértéssel való tanulást. Minél többféle módszert alkalmazunk, annál nagyobb a valószínűsége, hogy el tudják sajátítani a magyar nyelvet. Énekekkel, táncokkal, mondókákkal, ritmikus, ismétlődő gyakorlatokkal, bábozással, drámafeldolgozással és mindenekelőtt sok-sok játékkal az életkori sajátosságoknak megfelelő módokon. Biztosítani kell a sikerélményt, örömet kell nyújtanunk, hogy a következő foglalkozásra maga a gyermek

akarjon menni, s ne a szülő elvárását teljesítse. A pozitív élménypedagógia hatékonysága megsokszorozódik. Az interaktív, kreativitásra teret nyújtó szabad tanulási környezet vonzó.

▲ **A szülő + az óvodapedagógus + a gyermek = háromszoros egymást segítő együttműködése a garancia a gyermek fejlődésének.**

A fotók a Diaszpóra Budapestén tartott konferenciáján készültek. Itt született a DMOIESZ

Kísérletként indítottuk el gyerekeink között az alábbi programot:

„Érdekes kirándulásra hívunk, amelyre azjöhet, aki szeretne igazán gazdag szókinccsel magyarul beszélni.

– „Én is jöhetek, mit kell tennem?” – hangzottak a kérdések.

– „Mindenkit várunk, aki napi 3 új szóval gazdagítja magyar szókinccsét” – adtuk meg a választ.

Ezt a programot eredetileg Amerikában élő harmadik, negyedik generációs 3–8+ éves kevés számú magyar családnak állítottuk össze. Mire elkészült, kiderült, hogy a világ bármely pontján élő magyar gyermek – beleértve az anyaország gyermekeit is – számára hasznos.

Miért olyan rendkívüli ez a tudományosan, a valós igényeket kielégítő tematikus program? Amerikában ugyanúgy, mint a világ bármely országában hétfőtől péntekig járnak a gyermekek iskolába. Az adott ország nyelvén tanulnak, beszélnek a játszótéren, azt hallják a tömegkommunikáció csatornáin, sőt a bábszínház figurái is azon a nyelven beszélnek. Ehhez képest hetente hétfégén, de inkább kéthetente 3 órában tanulnak magyarul.

A Diaszpóra Magyar Óvoda és Iskola Ernyőszervezetéről készült tudósítás befejező részéhez érve, az **M3000-es Szósztrádán** utazásra hívunk minden kedves olvasót, felidézve a program történetét.

A diaszpóra konferenciáján születünk. A COVID-19 szétvágta a tervünket, vagy még sem? A diszequilibrium –

az egyensúly felbomlása új, más megoldást követelt, paradigmaváltással felülke-rekedtünk. A felgyorsult világra tekintettel a digitalizáció eszközeivel irányt váltva magasabb, gyermekközpontú, játékos, mindenkinek elérhető program született.

Az új programhoz tündéreket kaptunk. Eszter a fő tündér, Anikó, Sanyi és Viola a vezető tündérek, akik a világ négy földrészén nyolc ország harmincöt óvodapedagógus tündéréét sarkallták éjt nappallá tevő munkára. Egy év alatt megszületett a csoda. Erről olvashattok a sorozat első négy cikkében, e folyóirat korábbi számaiban.

Fő tündér:

Gagnon Eszter, Amerika, AMIT fejlesztési igazgató

Vezető tündérek:

- Vargáné dr. Nagy Anikó docens, EECERA szervező igazgató

- Dr. Pálfi Sándor dékánhelyettes, főiskolai tanszékvezető tanár, EECERA szervező igazgató
- Dr. Nadrainé Szent-Gály Viola szakmai tanácsadó, Országos Oktatási Hivatal

AMIT elérhetősége:

Dr. Kerekes Judit, Petreczky Katalin

Telefon: (732) 867-8434

E-mail: amit.ny.2014@gmail.com

<https://amit-ny.org/rolunk>

<https://www.ovisterv.org>

Facebook:

<https://www.facebook.com/amitusa>

Youtube: **AMIT** Youtube

Amennyiben a program a „Kék tó, tiszta tó, melyből az élet vize árad” (Petőfi Sándor, János vitéz), akkor az **M3000-es Szósztrádán** ide érkezünk.

▲ Szülő + óvodapedagógus + kicsi magyar = közös munkájával a keskeny és görögös úton.

Dobjuk be az élet tavába a kemény munkával, napi 3, 3 évi 3000 szóval szerzett vörös rózsát, s íme, a tündérek szerkesztette tematikus tantervvel eljuttottunk a diaszpóra, a határon túli magyar iskoláink, végváraink kapujához, ahol beléphetünk a **3000 szóval az első osztályba**.

Nem kell izgulniuk a hétvégi magyar iskoláink, végváraink vezetőinek, hogy nincs magyarul beszélő első osztályosunk. Lesz, akár negyedik, ötödik generációs magyar.

A kemény munka gyümölcse édes. Nemzetépítő a munkánk, ahogy dr. Pálfi Sándor írta? Igen, az.

KÖNYVAJÁNLÓ

Telepóczkiné Gyivicsán Viktória

Debreceni Református Kollégium Óvodája

Mikor lehetnek az óvodapedagógusok életében Pompás(ak) (a) Napok?

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer két kedves asszony. Ők egy szép napon összetalálkoztak, és mivel lelkeik is azonnal beszélgetni kezdtek, megbárátkoztak. A barátság pedig tudjátok meg, igen nagy erő. ...

A népmese-foglalkozások tervezésének módszertana a Pompás Napok szemléletével az óvodában és alsó tagozatban című könyv akár így is kezdődhetne.

A mesékben barátságok szövődnek, segítőtársak akadnak a mesehősök útjai során. A való életben pedig akár könyv is születhet, ha két egyformán gondolkodó ember valamit kitalál, évekig szorgalmasan dolgozik rajta és azt le is írja. Ez történt most is. A közös munka számos ötletet hozta létre a könyvet.

Ráadásul szívet melengető olvasni a fülszöveget, amit Boldizsár Ildikó írt mentoráltjairól. Kézbe venni is öröm a kötetet. A borítóját olyan tervezőcsapat készítette, aki szakmai kapcsolatban áll a szerzőkkel. A kulcsínról külön is érdemes szólunk, hiszen egy kézbesimuló, esztétikus darabot tarthat az olvasó a kezében. S ahogy pedagógustársaimat is-

merem, fontos szempont a nagysága is, hiszen befér egy utazáshoz használt kistáskába, hogy bármikor dolgozni lehessen belőle.

Az alkotók mondták egy velük készített interjúban:

„A képzés alapjául szolgáló szöveggyűjteményként tekintünk a kiadványra. Ez első hallásra kevésnek tűnhet, de másfél éve válogatjuk a meséket, dalokat, mondókat, játékokat. Szerkezetét tervezzük, és újratervezzük, mert fontosnak érezzük, hogy mi hogy kerül ebbe a szöveggyűjteménybe.

A tartalomnak ebben az esetben összhangban kell lennie azzal a módszerrel, ahogy az alkalmaink felépülnek. Hangsúlyos számunkra, hogy a könyv könnyen használható legyen. Alapot adjon a gyerekekkel foglalkozó felnőtteknek kis- és nagycsoportokra adaptálva a játék, a mese és tánc, illetve mozgások egymásba építettségével. Sok verzió keresztlül most már konkrét formát öltött ez az anyag.”

Azt gondolom, hogy a szerzők célkitűzése megvalósult, hiszen rögtön a kötet megjelenését beharangozó hírek utáni

néhány napban az első kiadást már el is kapkodták.

S hogy miért fogyott el rögtön az első kiadás? Nagyon nagy kincs a pedagógusok számára az azonnal beépíthető, ötletes és értékadó módszer. *Ebben a felgyorsult, rengeteg ingerrel szembesülő világban mi, pedagógusok nagyon hálásak vagyunk azért, ha megismerhetünk egy olyan módszert, ami kicsit lelassítja, megnyugtatója a gyermekeket, értéket ad a kezükbe és élménnyé lesz számunkra is. Mindezt teszi a mese nyelvén. A pompás módszertan pedig éppen ilyen.*

A könyv igazán tartalmas és jól érthető, könnyen olvasható, s ami a legfontosabb: a valóban kipróbált, többször megélt JÓ GYAKORLAT ötleteit tartalmazza. A képzéseken a könyv szer-

zói mindig kíváncsiak a pedagógusok véleményére, ötleteire. Ezeket beépítve vitték tovább a szálakat, egybefonva az általuk hasznosnak és újnak tartott tudással.

A kötet fejezetei jól áttekinthetőek és gyakorlathasak, konkrétak.

Véleményem szerint igazi hiánypótló mű, hiszen a mesemondás manapság olyan mostohagyermek, mint Hamupipóke. Dolgozik ugyan szorgalmasan azon szerencsések lelkében, akik akár napi szinten hallgatják, de a sok egyéb képességfejlesztés és követelmény mellett, amelyek a mai óvodás életében megjelennek, a mese megült a hamuban. A könyvből azonban azt is megtudhatjuk, hogy bizony a mesemondás hogyan integrálható más nevelési-oktatási területekkel.

Az interaktív mesemondással, az élőszavas mesélésre buzdítással egyfajta mentálhigiénés missziót is magukénak tudhatnak az alkotók. Hiszen az elmesélt történet dolgozni kezd a mesemondóban és a hallgatóban egyaránt. Azaz minden érintettnek egyaránt jót tesz.

Célközönsége a könyvnek a pedagógus, ám egyre több szülő és nagyszülő érdeklődik a téma iránt, így azt hiszem, a kötet egy sorozat első része lehet. A sok összegyűlt tapasztalat pedig egy újabb kötetet érlel már is.

A könyvből megismerhetjük, hogy valójában mi is az a pompás módszertan, s hogy lehet-e oktatni és nevelni népmesékkel és népi játékokkal. A módszertani alapok után ötleteket kaphatunk, hogy hogyan kapcsoljuk a népi játékokat a népmesékhez. A fejezetek szépen egymásra épülve vezetnek be minket, olvasókat egy-egy népmese-foglalkozás felépítésébe.

Természetesen a könyv a legjobban akkor ér valamit, ha az olvasója előbb vagy utóbb találkozik a Pompás Napok valamelyik továbbképzésével is. A könyv további része minden pedagógus álma, itt találhatóak ugyanis a foglalkozástervek és vázlatok. A képzésen elhangzottakat is tartalmazza a kötet. Ráadásul a legjobb a leírtakban, hogy az olvasó számára felkínált minták a gyakorlatban végtelen számú meséhez alkalmazhatóak. A módszertani útmutató szerint bátran építhető rá az egész éves tematika.

A könyv nagyszerűsége, hogy a tervezetekben szereplő mesék szövegei is megtalálhatóak a kötet végén. Aki belekóstolt a Pompás Napok képzéseibe, az tudja jól, hogy nagyon fontos a nem rontott szöveg. A módszer kitalálói, a kötet szerzői ebben is segítségünkre vannak.

Szívből remélem, hogy ha a könyvre megint úgy tekintünk, mint a mesés alkotásra, akkor a vége a könyv történetének így hangzana:

„Minden óvoda könyvespolcára eljuttak, és az óvodapedagógusok addig használták, míg nyugdíjba nem mentek.”

A Spint Kiadó gondozásában megjelent legújabb kiadványunkból a Mester Györgyi által írt Jeles napok meséiből válogattunk néhány adventhez kapcsolódó történetet. Kedves Olvasóink! Fogadják szeretettel!

Advent (mesenovella)

A hosszan elnyújtózó síkság egyhangú végtelenségének erdő állta útját, ami megtorpanásra készítette.

Itt sokféle fa nőtt sűrűn egymás mellett olyan nagy változatosságban, mintha csak Természet apó a saját díszkertje számára akarta volna kiválogatni őket. Hármásával, négyesével nőttek gyertyánok, bükkök, kőrisek, de megtalálható volt furcsa mód a platán és a nyár, de még a nyírfa is. A rengeteg belsejében, apró tavacska partján, fűzfák ágát hintáztatta a játékos kedvű szél.

Az erdő közepén kis tisztás állt. Csak fű borította, még virág se nőtt rajta. Talán őt más célra szánta a teremtője.

Egy nap azonban megemelkedett a tisztás agyagos, gazos talaja, és aprócska növény búj ki alóla.

Az első években olyan kicsi volt, hogy amikor leesett a hó és beborította, a nyulak átugrották, az őzek pedig átgázoltak rajta, mint egy méretesebb vakondtúrason.

Aztán nyúlni kezdett a kis növény, és lassan kibontakozott belőle egy háromszög alakú, csúcsos fácska.

A többiek csodálkozva nézték, mert ilyenekkel még nem találkoztak. Azt is furcsállták benne, hogy télen is zöld maradt, és az ágait beborító szúrós tüskéjű levélkéi nem hullottak le akkor sem, amikor a többi bokor és fa már rég elveszítette a lombját.

A fácska azonban idegennek érezte magát a nagy fák közelségében. Egymagában álldogált a tisztás közepén, senki se elegedett vele szóba, csak a szél susogta el neki az erdő híreit, s néhanapján egy bátor, incselkedő kedvű mókus látogatta meg.

A kis jövevény azonban egyedül is elvult. Ágai fegyelmizetten simultak egyenes törzséhez, mintha vigyázzállásban tartaná magát, s csúcsa egyre magasabbra tört a levegőégbé. Szerencsére nem akadályozta őt ebben semmi, sütötte a nap, borzolta a szél, mosdatta az eső. A kék ég felé nyújtózkodott kíváncsian, mert tudni szeretne volna, mi lehet a hatalmas, lombos fák mögött, amelyek eltakarták előle a kilátást.

A hó évről évre visszatért, bár egyre kevesebb hullott, így néha csak a bokájáig ért fel az időközben nyurgává nőtt fácskának. Amikor már majdnem akkora volt, mint a körülötte lévő többi fa, kitérta a karjait, és igyekezett nagyobb részt elfoglalni a térből. Már nem volt annyira szégyenlős, bár érezte, még nem fogadta el őt az erdő többi fája.

Ő volt továbbra is a kis ismeretlen.

Aztán eljött az a bizonyos tél, ami nagy havazást hozott. A magasra nyúlt fácskát teljesen beborította, ágai végén csak úgy szikrázott a frissen esett hó.

Beesteledett. Feljött a hold, arany sarlója felkúszott az ég közepére. Pontosan odaült a kis fa csúcsára. Az ágak végére egy-egy csillag teledpedett, fényárral borítva be a fát.

Az éj csendes volt, szél se rebbent, a csillogó fa odacsalta az erdő állatait. Mivel a mókus erdőszerte hírért keltette a fácska ragyogó kinézetének, a kíváncsi állatok apránként mind odasereglettek a tisztásra.

Elsőnek ért oda a róka, azután jött az őzike, a nyuszik, a vaddisznó és madarak is érkeztek.

Az erdő népe csak állt ott, csodálva a fiatal, de már sudár fa varázslatos szépségét. A rókának eszébe sem jutott, hogy megkeresse a nyulat, se a vaddisznónak, hogy hangosan rőfögve turkáljon a tisztáson, ijesztgetve, elriasztva ezzel a féltékeny állatokat.

Angyalszárnyakon béke és nyugalom ereszkedett a tisztásra. Az állatok és a fák most egy nagy családot, összetartó közösséget alkottak, pedig nem is tudták, csak érezték: advent első vasárnapja volt...

Forrás: https://hu.wikipedia.org/wiki/Adventi_koszor%C3%BA – <https://hu.wikipedia.org/wiki/Advent>

A négy gyertya (novella)

Azon a pénteken, Judit néni kérdésére, hogy milyen nap lesz vasárnap, több gyerek is tudta a helyes választ: advent első vasárnapja. Judit néni, a „Pillangó” csoport óvá nénije úgy gondolta, nem csak beszélget a gyerekekkel az adventről, hanem bevonja őket is az ünnep előkészületeibe. Mivel nagyon érdekelte a gyermekeket ez a téma, elkezdett hát mesélni.

– Nagyon örülök, hogy ennyi mindent tudtok az adventről. Ez valóban egy ünnep, amelynek eredete nagyon-nagyon régi időkre nyúlik vissza. Pontosabban VII. Gergely pápa – akinek a nevéhez fűződik, és akiről lehet, hogy már hallottatok is – határozta meg négyben az adventi vasárnapok számát. Advent a karácsony előtti negyedik vasárnappal veszi kezdetét, és karácsonyig tart. Adventkor egy koszorút szoktak összeállítani az emberek, amin négy gyertya található. A koszorú maga Isten örökkévaló szeretetét jelképezi. Az a kisgyerek is, aki nem jár templomba, az is tudja, hogy karácsonykor nem csak a szeretet ünnepét, hanem a Jézuska születésnapját is ünnepeljük. Az örökzöld ágak a reményt és az életet, a gyertyák pedig a növekvő fényt, azaz Jézus eljövételének a közeledtét jelképezik. A négy gyertya négy fogalmat jelképez, négy dolgot jelent, amelyek a következők: hit, remény, öröm és szeretet. A katolikusoknál – ők egy vallás követői – a gyer-

tyák színei megegyeznek az advent időszakának a jellemzőivel: három gyertya lila, a negyedik rózsaszínű. Ezt a negyedik gyertyát advent harmadik vasárnapján gyűjtják meg. Az adventi koszorún mind a négy gyertya egyszerre ég az utolsó vasárnapon.

Az elmondottakat mély csend követte. A gyerekek elgondolkodtak a hallottakon.

Judit néni ekkor elővette azokat az eszközöket, amelyeket már korábban előkészített, és amiből a gyermekekkel együtt összeállították a csoport saját koszorúját.

A gyerekek minden gyertyagyújtáskor meghatódva nézték a fenyőágakból, apró díszekből általuk készített koszorút és a rajta lévő gyertyákat. Egymás közt sugdolózza megállapították, hogy a Pillangó csoport adventi koszorújánál, amit Judit nénivel együtt készítettek, szebb nem is lehet sehol a világon.

Forrás:https://hu.wikipedia.org/wiki/Adventi_koszor%C3%BA – <https://hu.wikipedia.org/wiki/Advent>

Apuka mesél (novella)

– Apu, kérlek, mesélj valamit! Mindig csak anyu szokott mesét mondani, na, meg az óvodában a Magdi óvó néni. Valami olyasmit mesélj, amit még nem hallhattam. Igaz mese is lehet... – kérlelte apukáját Misi.

Apuka egy kicsit ügyis lazítani szeretett volna, na meg a hazahozott munka befejezése is ráért. Egy kis „munkaszünet” neki sem árt...

– Hát mit is meséljek, ami még nem egy elkoptatott, szokványos mese, és még nem ismered? De ha már igaz mesét is elfogadsz, akkor elbeszélék neked egy történetet Szent Andrásról.

– Tudni kell róla, hogy ő egy apostol volt. Főleg a vallásos emberek ismerik a történetét.

– Szent András apostol Jézus követője és tanítványa volt. A nevéhez köthető ünnep november utolsó napjára esik. Képzeld el, régen a november hónapot Szent András havának nevezték. Az András-nap – amit november 30-án tartunk – úgy mondják, fordulatot hoz a naptárban, hiszen egybeesik a téli napfordulóval, és a hozzá legközelebb álló vasárnap már Advent első vasárnapja. Egy régi, népi mondás szerint „*András bezárja a hegedűtöket, vége a mulatozásnak, kezdődik az adventi idő.*”

– Tulajdonképpen ezzel a nappal kezdődik a karácsonyra való felkészülés, a reményteli várakozás időszaka, hogy szép lesz az év vége, és az azt követő év is. – A már említetten kívül más, többféle mondás, sőt, jóslás is kötődik András napjához. Nagyon-nagyon régen – úgy is mondhatnám, mint a mesékben, hogy hajdanában, danában – az András-nap azért is volt olyan népszerű, mivel házassági varázslások kapcsolódtak hozzá.

– Hát, ez tényleg olyan mesészerű történet – kotyogott közbe Misi. – De csak folytatd, apu.

– A már említett jóslási praktikák – régen így hívták a „szokás”-t – közé tartozott az is, hogy a lányok ezen a napon gombócot vagy derelyét készítettek, majd kis cédulákra különböző férfinéveket írtak. Belegyűrték a gombóc vagy derelye tészájába és kifőzték. Azt a gombócot, amelyik megfőve először jött fel a víz tetejére, gyorsan kikapták és megnézték, melyik nevet tartalmazza a belseje. Merthogy azt hitték, az lesz a leendő férjük neve.

– Aztán ott volt még az „ólomöntés” szokása. A megolvasztott, forró ólmot vízbe öntötték, és megnézték, milyen formát ad ki a víz felszínén. Ami kijött, abból próbálták kitalálni, megjósolni a férjjelölt foglalkozását.

– Tudod, mi a „jóslás”? A szó azt jelenti, hogy előre látnak, megjövendölnek egy még meg nem történt eseményt.

– Az almamagot is felhasználták jósláshoz. A lányok András-nap előtt igyekeztek minél több almát enni. A magokat összegyűjtötték, párba csomagolták és András-nap estéjén a párnájuk alá tették, remélve, hogy megálmoldják, ki lesz a párjuk.

– Az időjárás megjövendölésére is voltak népi szokások. Ha András napján esett az eső vagy a hó, akkor azt tartották, hogy negyven napig csapadékos lesz az idő. Ha pedig ilyenkor, ezen a napon éppen fagyott, akkor úgy hitték, esős lesz a karácsony.

– Még az is érdekes, hogy hiedelmek is kötődtek az András-naphoz. A hiedelem azt jelenti, azt hitték, úgy gondolták, hogy igaz lehet a dolog, és beválik, amit András napján tesznek vagy elmulasztanak. Ilyen volt – persze mindez falun, ahol volt mihez kötni a hiedelmet –, hogy András napján a farkas ellen fokhagymát kentek az ajtókra, kapukra. Az asszonyok a házban fellelhető összes ollót eltették, vagy a szarukat összekötötték. Úgy hitték, hogy a farkas ekkor nem viszi el a juhaikat, mert ezzel a technikával – a fokhagymával – egyrészt elijeszti, távol tudják tartani a háztól, másrészt az ollószárak összekötésével a farkas száját is összezárják.

– Hát, apu, ez nagyon érdekes volt! Ez volt a mostanában hallott mesék legérdekesebbike. Köszönöm!

Misi a mese után még továbbgondolta a dolgot: apuka csak nem azért mesélt Szent Andrásról, mert az ő neve is „Kovács Péter András”?!

Forrás:<https://www.kpe.hu/november-30-szent-andras-napja/>

Tisztelt Nevelőtestületek! Kedves Kollégánók! Kollégák!

Az ÓVOK-felhívás mellett az Óvodai Nevelés szakmai-módszertani folyóirat szerkesztősége is folyamatosan várja a jelentkezéseket a **Körmöci Katalin örökös főszerkesztő** asszony emléke, munkássága, szellemisége előtti tisztelgésünk céljából létrehozott

díjakra:

- A gyermek mindenképp felett álló érdekeit képviselő óvoda – Körmöci Katalin-vándíj
- Az Óvodai Nevelés örökös főszerkesztői díj

egyéb pályázatokra:

- A gyermekközpontú óvodai élet mindennapi tevékenységei – videópályázat
- A gyermekközpontú óvodai élet mindennapi tevékenységei – fotógaléria-pályázat

A díjakról, pályázatokról bővebb információt az októberi lapszámban és a Facebook-oldalunkon (<https://www.facebook.com/ovodainevelés>) találotok, illetve érdeklődhettek a 06 (20) 537-8714-es telefonszámon, valamint az anna.hornyan@gmail.com e-mail-címen.

DVD-AJÁNLÓ

DVD 1

Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai életének bemutatása

DVD 2

Egy fejlesztő óvodapedagógus munkájának bemutatása magartási és tanulási nehézségekkel küzdő gyermekek csoportjában

DVD 3

A tanfelügyeletre várva II. Az óvodapedagógus sikeressége a látogatás és a minősítés időtartamában

DVD 4

„Szakmai megálló tudásgyarapításért, a szakmai elvárások teljesítésének érdemi megsegítése a pedagógusok értékelési rendszerében”

DVD 5

„AZ ÉLET FORRÁSA A VÍZ” A víz világnapja a Katica csoportban

DVD 6

DIFFERENCIÁLT, SZEMÉLYES BÁNÁSMÓD A 3-4-5 és a 2 és 6-os kompetenciák tükrében

DVD 7

„A JÁTÉK a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze”

DVD 8

Külső világ tevékeny megismerése matematikai tapasztalatszerzéssel a játékoság jegyében

DVD 9

A mozgás öröm, szükséglet, egészség! 18. Országos Szakmai Óvodai Összejövetel a gyermekek mindenképp felett álló érdekében

DVD 10

„Én is segítségre szoruló” 20. Országos Szakmai Óvodai Összejövetel a gyermekek mindenképp felett álló érdekében

DVD 11

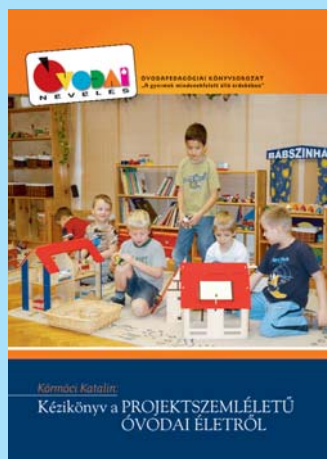
Projektszellemű óvodai élet a Sűni csoportban Budaörsi Csicsergő Óvoda német nemzetiségi nyelvi nevelést biztosító intézmény

DVD 12

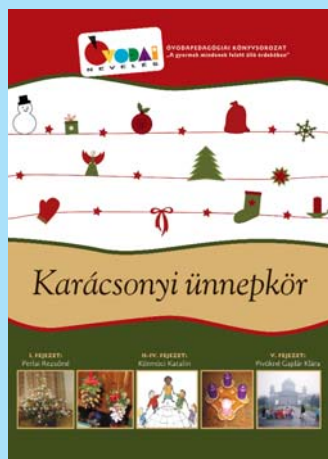

AXXI. századi család és az óvoda korszerű partnerviszonya gyermekeink harmonikus fejlődése érdekében 22. Országos Óvodai Szakmai Összejövetel a gyermekek mindenképp felett álló érdekében

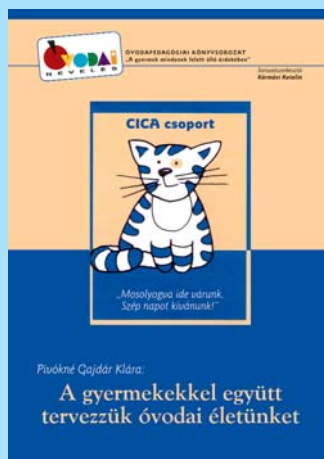
ÓVODAPEDAGÓGIAI KÖNYVSOROZAT

Kőröczi Katalin:
**Kézikönyv
a projektszemléletű
óvodai életéről**

Perlai Rezsóné,
Kőröczi Katalin,
Pivókné Gajdár Klára:
Karácsonyi ünnepkör

Pivókné Gajdár Klára:
**A gyermekekkel
együtt tervezzük óvodai
életünket**

Ágoston Valéria,
Katus Györgyné:
**Nem messze van ide
Kalocsa**

Kőröczi Katalin:
**Hová búj a matematika?
(I. kötet)**

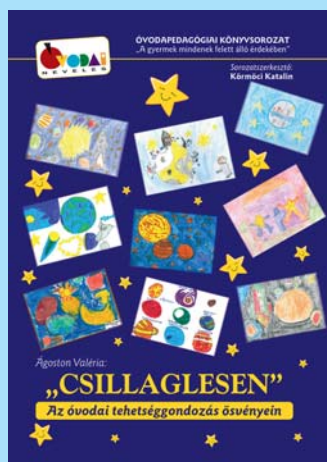
Kőröczi Katalin:
**Hová búj a matematika?
(II. kötet)**

Kőröczi Katalin:
**Hová búj a matematika
(III. kötet)
Ügyeskedjünk együtt!**

**EGÉSZSÉGNEVELÉS
néhány lehetősége
az óvodai élet
mindennapjaiban**

Ágoston Valéria:
**„CSILLAGLESEN”
Az óvodai
tehetséggondozás
ösvényein**

Sinkovicsné Király Angéla,
Illyés Ilona,
Tekes Zsuzsanna,
Ács Ildikó:
– Nyári élet úgy,
mintha nyaralnánk!
– Őszi élet tervei
örömteli tevékenységekkel

Megrendelhető:

Sprint Kft., 1137 Bp., Újpesti rkp. 7., fszt. 2.
Telefon: 237-5060

E-mail: elofizetes@sprintkiado.hu

Sprint Kiadó honlapján: www.sprint-kiado.hu

ÓVODAPEDAGÓGIAI KÖNYVSOROZAT

Körmöci Katalin:
Süssünk-főzzünk együtt,
táplálkozzunk
EGÉSZSÉGESEN!

Körmöci Katalin:
ÓVODAI KALENDÁRIUM
öröknaptárral

Hornyán Anna:
„SZUBJEKTÍV ÚTMUTATÓ”
a projektszemléletű
óvodai élet bevezetéséhez,
gyakorlatban történő
alkalmazásához

Körmöci Katalin:
Gyermeink érdekében,
fejlődésük elősegítésére
A személyes bánásmód
kézikönyve

Dr. Pálfi Sándor:
Az óvodai játék
a gyermekközpontúság
mutatója

Dr. H. Tóth István Csé:
ÉRTÉKKERESÉS
Az óvodai magyar nyelvi nevelésért
a hagyományápolás tükrében
Szemlélődés – hozzáadás – hasznosság

Mester Györgyi:
Évszakok meséi
Sokoldalú módszertani
segédlettel

Hornyán Anna
KONFLIKTUSKEZELÉS
Az óvodában alkalmazható
hatékony konfliktuskezelési
módszerek
szubjektív ötlettára

Pálfi Judit
Tehetséggondozás
mesepárnás meséléssel
Komplex művészeti
nevelés az óvodában

Mester Györgyi
Jeles napok meséi

Megrendelhető:

Sprint Kft., 1137 Bp., Újpesti rkp. 7., fszt. 2.
Telefon: 237-5060
E-mail: elofizetes@sprintkiado.hu
Sprint Kiadó honlapján: www.sprint-kiado.hu